

СТИЈКК

САВРЕМЕНИ ТОКОВИ
У ИЗУЧАВАЊУ ЈЕЗИКА,
КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРЕ

КЊИГА АПСТРАКАТА

І НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ЗА МЛАДЕ ИСТРАЖИВАЧЕ И ДОКТОРАНДЕ

*САВРЕМЕНИ ТОКОВИ У ИЗУЧАВАЊУ
ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРЕ*

Универзитет у Београду – Филолошки факултет,
27. и 28. мај 2022. године

КЊИГА АПСТРАКАТА

**I НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ЗА МЛАДЕ ИСТРАЖИВАЧЕ И ДОКТОРАНДЕ**

***САВРЕМЕНИ ТОКОВИ У ИЗУЧАВАЊУ
ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРЕ***

**Универзитет у Београду – Филолошки факултет,
27. и 28. мај 2022. године**

Београд, 2022

I НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА МЛАДЕ
ИСТРАЖИВАЧЕ И ДОКТОРАНДЕ

*САВРЕМЕНИ ТОКОВИ У ИЗУЧАВАЊУ ЈЕЗИКА,
КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРЕ*

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
27. и 28. мај 2022. године

Уредник

Ненад Томовић

Програмски одбор

Бранко Вранеш, Милан Вурдеља, Снежана Вучковић, Лука Меденица,
Наталија Панић Церовски, Наташа Ристивојевић-Рајковић, Ненад
Томовић, Мирјана Ђорковић, Александра Угреновић

Технички сарадник и лектор

Биљана Ристић

Сарадници на припреми

Бојана Антонић, Марина Баги, Невена Лукинић, Магда Миликић,
Биљана Ристић, Александра Томашевић

Технички секретари

Бојана Антонић, Стеван Јовићевић, Биљана Ристић

Логотип конференције

Софија Миладиновић

Миша М. Алексић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд, истраживач – приправник

miscia.aleksic@gmail.com

РАЗУМЕВАЊЕ СЕМАНТИКЕ СТИХА У САВРЕМЕНИМ ИТАЛИЈАНСКИМ МЕТРИЧКИМ ПРИРУЧНИЦИМА

Предмет овог рада јесте испитивање, трагом поставки С. Петровића, проблема семантичке вредности и посебно *мешаметричкој значења* стиховних облика у најважнијим савременим италијанским метричким приручницима и теоријским текстовима, поглавито приручницима из 90–их година прошлог века, а у којима је извршена систематизација метричких знања из низа појединачних студија које су настале након обнове интересовања за метрику у италијанској науци о књижевности 70–их година прошлог века. У првом реду, ту су радови теоретичара стиха који припадају тзв. *иадованској школу*, на челу са П. В. Менгалдом (Pier Vincenzo Mengaldo). Прегледом и поређењем тих теоријских поставки аутор рада покушава додатно расветлити питање да ли, на који начин и у којој мери у савременој италијанској теорији стиха, лингвистички оријентисаној, у којој се начелно негира или ограничава могућност метаметричког значења облика, метаметрички аспект ипак посредно и под другим терминима налази своје место, уз осврт на методолошке импликације које лингвистичка и семантичка оријентација теорије стиха имају у погледу дефиниције и анализе стиховних облика.

Кључне речи: италијанска поезија, метрика, семантика стиха, метаметричко значење.

Милан М. Анђелковић
milan.rascijanin@gmail.com

СРПСКИ МОДЕРНИСТИ И ЊИХОВИ ГУСЛАРИ (ЈОШ ЈЕДАН ОДГОВОР НА ПИТАЊЕ: *ШТА СУ СРБИНУ ГУСЛЕ?*)

У раду се испитује однос наших писаца с почетка 20. века према традиционалном народном инструменту који је у исти мах и симбол епске парадигме унутар једног тока српске културе. Премда се о *џулама* може говорити у свим раздобљима наше културне историје, а нарочито књижевности, јер готово да у свакој стилској формацији постоје трагови усменог стваралаштва – често, разуме се, не тако експлицито дати – али уочљиви и важни, ма какав однос према њима да преовладава – овде је поглед истраживача усмерен на неколико репрезентативних писаца који гусле спомињу у текстовима различитих жанрова, што осликава њихово интересовање за овај вид усмене традиције и открива њихова схватања истог. Српски модернисти који се оглашавају као *џтрадиционалистии* и као писци авангардног усмерења, оставили су о гуслама толико трагова, да се од тога да сачинити цела једна хрестоматија. Из тог драгоценог обиља, овде, за пример онога са традицијом издвајамо писце какви су Исидора Секулић (чији је први есеј – *Шта су Србину џусле?* – иницијална тачка анализе), затим Григорије Божовић, Иво Андрић, али и писци као што су Милош Црњански и Станислав Винавер...

Кључне речи: гусле, гуслари, усмена култура, модернизам, И. Секулић, Г. Божовић, И. Андрић, М. Црњански, С. Винавер

Бојана Д. Антонић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

bojanaantonic136@gmail.com

ЕРОТОЛОШКО ЧИТАЊЕ ПОЕЗИЈЕ ПАВЛА СОЛАРИЋА

У овом раду посветићемо се Павлу Соларићу, донедавно занемареном песнику српске књижевности с почетка 19. века, с акцентом на еротолошко читање његове поезије које омогућава детаљнији увид у динамичне токове српске књижевности овог периода. Еротолошки приступ поезији Павла Соларића подразумева примену знања савремених еротолошких теорија у циљу осветљавања поетичких струјања (просветитељство, рококо, предромантизам/сентиментализам и др.) и књижевноисторијског контекста српске поезије раног 19. века у огледалу еротолошког приступа, као и домаћих и страних утицаја који доприносе својеврсном моделовању еротских тема у поезији Павла Соларића и њиховог значаја за наше потоње песнике.

Кључне речи: Павле Соларић, еротологија, еротолошко читање, просветитељство, рококо, предромантизам, сентиментализам, српска поезија 19. века.

Сара З. Арва

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – приправник

sara.arva@gmail.com

УМЕТНИК У ВАТРИ, ВАТРА У УМЕТНИКУ: МОДУСИ ЉУБАВИ У РОМАНУ *ЈАН НЕПОМУЦКИ*

Роман *Јан Непомуцки*, иако недовољно изучаван у домаћој литератури, жанровски је дефинисан као документарно и (ауто)биографско дело. Међутим, независно од тога да ли је настао на међи фикције и стварности, роман несумњиво тематизује уметника, његов развој и стваралаштво, те садржи неке од традиционалних елемената романа о уметнику (*künstlerroman*) – који ће и бити полазна тачка овог истраживања. Сагледањем насловног јунака превасходно као уметника, могуће је тумачити и модусе љубави и (не)могућност њиховог остварења приликом непрестаних путовања, лутања, трагања и самоспознаје музичара Непомуцког. Како би се анализирале комплексне везе између уметника и женских ликова – Јана и његове (одсутне) жене Ларисе, Јана и (присутне) братовљеве удовице Жење – у овом раду биће доминантно еротолошко читање романа. Кроз теоријске поставке Михаила Епштејна и његову типологију љубави, проблематизоваћемо и хипотезу – да ли је љубав инхерентна уметнику? Анализом еротема, места у којима долази до чулних доживљаја и прелажења граница, сагледаћемо и опозицију између женских ликова, емотивних и тактилних епитета *хладно – ѿоило*. Значајно место у овом истраживању биће посвећено и мотиву ватре – јер пожари непрестано прате Јана Непомуцког – те њеним деструктивним, превратничким, композиционим, али плодотворним и еротолошким значењима. Лексеме *вајџра* и *ѿожар* биће тумачене као мотиви који обликују како љубавно, тако и целоживотно искуство уметника у овом роману.

Кључне речи: Јан Непомуцки, Јара Рибникар, уметник, ватра, ерос.

Марина Ј. Баги
Институт за српски језик САНУ
Докторанд
marina.bagi17@gmail.com

ЕВАЛУАТИВНИ КОМЕНТАРИ У ТЕКСТОВИМА СПОРТСКИХ НОВИНАРА

Предмет овог рада представља анализа спортских евалуативних коментара у српском језику. Истраживање је засновано на корпусу који чине примери из штампаних и електронских текстова спортских новинара. Полази се од претпоставке да се спортски коментари састоје од два основна типа текстуалних сегмената – од праћења радње и од коментара-евалуација, а да се евалуативни коментари углавном поларизују на похвале и покуде. Један од основних циљева рада јесте да се опишу језичка својства коментара-евалуација, да се сагледају њихови комуникативни аспекти, као и да се провери да ли су њихове карактеристике условљене језичким медијем. Посматра се однос између коментара и говорних чинова, те се тежи ка издвајању и анализирању језичких средстава којима се остварују похвале и покуде. У вези са евалуативним коментарима се, такође, разматрају питања емоционалности, експресивности и субјективности.

Кључне речи: спортски коментари, коментари-евалуације, прагматика, српски језик.

Марио В. Бадјук

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

mario.profa.badjuk@gmail.com

ПСИХОАНАЛИТИЧКИ ПРИСТУП РОМАНУ БУКА И БЕС ВИЛИЈАМА ФОКНЕРА

Спољашна структура романа *Бука и бес* је једноставна: четири поглавља у којима су мање-више исти догађаји осликани онако како су се одразили у свести појединих протагониста – тројице браће и једне слушкиње, са свим девијацијама, изоштрењима и претапањима карактеристичним за сваки од тих појединачних углова гледања.

У овом раду ће се анализирати термини *ид*, *ејо*, *сујерејо*. Затим ће бити речи и о терминима попут *шанјос*, *ерос*, *Едјов комјлекс*, о којима ће објашњење бити у одговарајућој фусноти како се термини буду појављивали у раду.

На крају рада ће бити сведен закључак којим ћемо закључити битне чињенице структуре романа *Бука и бес*.

Кључне речи: *Бука и бес*, роман тока свести, ид, его, суперего.

Наташа С. Бановић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

banovic.nana@gmail.com

ВЛАХО БУКОВАЦ: МОЈА ПОЕТИКА

Библиотека „Алеф”, у оквиру издавачке куће „Градац К”, представља едицију књига чији су наслови недовољно познати широј читалачкој публици. Неоправдано запостављени аутори и њихова дела, захваљујући овој серији књига, отварају нова проблемска питања чији одговори могу да пруже савремено тумачење идеолошких, идејних, историјских и књижевноуметничких тема. Тако је, 2021. године објављена аутобиографија сликара Влаха Буковца *Мој животи*. Рад ће настојати да, тумачењем поменутог дела, укаже на однос аутора, наратора и лика и тиме, још једном, докаже како је аутобиографија хибридни жанр. Међутим, главни део рада посвећен је тумачењу Буковчевих исказа о уметности са циљем да се одреде темељна поетичка начела уметничког стваралаштва. Тежишна основа наше полемике су три проблемска подручја у настанку уметничког дела; то су: однос уметника према стварању, стварности и публици. Иако су се сва три односа конституисала још у антици и данас представљају темељ свих поетичких расправа.

Кључне речи: аутобиографија, мимезис, техне, поетика.

Александра Б. Батинић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – приправник

aleksandra.batinic.ist@fil.bg.ac.rs

ДИСЕМИНАЦИЈА ИДЕНТИТЕТА ЈУНАКА – ОД ПСАЛМА 44 ДО ПЕШЧАНИКА

У раду се, полазећи од теоријског оквира Деридине идеје о дисеминацији и Делезовог концепта о разлици и понављању, испитују технике и домети конструкције идентитета на одабраном прозном корпусу Данила Киша – почев од *Псалма 44* до *Породичној циклуса*. Пратећи идентичности и разлике између идентитета приповедача и ликова, у првом реду фигура оца и сина у поменутих текстовима, уочава се Кишова тежња да поступком дисеминације, то јест измештањем, надомештањем и модификовањем биографија јунака најпре дестабилизује структуру и семантику текстова на нивоу приповедачи-јунаци. Овакво поигравање отвара могућност ка тумачењу онтологије приповедних лица у одабраним текстовима, која одбија да се сведе на једно(значност) и сугерише сложenu игру, хајдегеровски речено, између бивствујућих и бивствовања.

Кључне речи: дисеминација, разлика и понављање, идентитет, јунаци, приповедачи, Данило Киш.

Łukasz Byrski (Лукаш Бирски)

Јагелонски универзитет у Кракову – Филозофски факултет

Докторанд

lukasz.byrski.uj@gmail.com

ПОСТФЕНОМЕНОЛОГИЈА И САВРЕМЕНА ИЗУЧАВАЊА СИСТЕМА ПИСАЊА

У 20. веку научници феноменолози су анализирали културне феномене кроз призму сопствене културе и религије. Тема овог излагања односи се на разумевање система писања у домаћим културама у супротности са дефиницијама писања које су касније наметнули савремени научници. Студија ће бити илустрована конкретним примерима употребе писма у Египту, Кини и Мезоамерици који нису укључени у те дефиниције.

Кључне речи: системи писања, феноменологија, дефиниције, хијероглифи, емик приступ.

Светлана М. Борал

Универзитет Етвеш Лоранд у Будимпешти – Филозофски факултет

Докторанд

boralszvetlana@gmail.com

СЛИКА И ПАМЋЕЊЕ – УСМЕНА ИСТОРИЈА СРБА У МАЂАРСКОЈ И САВРЕМЕНЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ У ОЧУВАЊУ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ У ДИЈАСПОРИ

Кроз заједнички пројекат *Слика и памћење* Српског црквеног музеја из Сентандреје и Српског института из Будимпеште, као и уз подршку локалних сарадника и целе српске заједнице, већ десетак година се успешно сакупљају, дигитализују, обрађују и презентују старе и архивске фотографије Срба у Мађарској. Упоредо са овим процесом одвија се и бележење догађаја, успомена или породичне историје власника фотографија, те је на тај начин могуће сачувати од заборава не само личне успомене, него и различите информације значајне за културну историју српске заједнице у Мађарској. Архивске фотографије често могу да послуже и као примарни извори приликом проучавања српске културне баштине у дијаспори. Акцент је стављен на старије фотографије, у овом случају из 19. века, с обзиром на то да стари фотографски записи добијају истакнуто и значајно место у формирању колективног сећања одређене друштвене или националне заједнице. Пошто су ове фотографије склоније физичком пропадању, нарочито се водило рачуна да се пажљиво селекују и обраде, а записи на полеђини тачно ишчитају, јер они представљају највредније и најпоузданије информације.

Кључне речи: усмена историја, савремена музеологија, Српски црквени музеј, Сентандреја, колективно сећање.

Дуња Д. Бранков

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

dunjabra@gmail.com

МОТИВАЦИЈА СТУДЕНАТА ЗА УЧЕЊЕ ЈЕЗИКА ONLINE: ИСТРАЖИВАЊЕ НА КАТЕДРИ ЗА ИБЕРИЈСКЕ СТУДИЈЕ

Појавом корона вируса и почетком пандемије читаво школовање прешло је на наставу на даљину. Самим тим, теоријски део рада представља преглед *online* учења језика у свету и у Србији, као и то колико је успешан био прелазак са традиционалне на *online* наставу. Приказује се мотивација студената при ангажовању у оквиру наставе на даљину и на који начин је овај тип учења утицао на њихову продуктивност. У истраживачком делу анализира се анкета која је спроведена међу студентима прве године основних академских студија генерације 2021/2022. године Катедре за иберијске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду, везана за њихову активност за предмет Савремени шпански језик Г1. Главна претпоставка истраживања је да ће студенти бити мање заинтересовани уколико су вежбе спроведене *online* а не уживо, за рад на папиру, као и да ће чешће радити задатке који су обавезни и доносе поене. Уз питања учесталости рађења задатака, јављају се и она везана за жељу за испуњењем обавеза. Од добијених одговора 51 студента који је анкету попунио, неки од закључака су да постоји жеља за радом да боље науче језик, али и да вежбе раде како би испунили обавезу и добили поене. Ипак, ако би се исте активности радиле уживо, у књизи или свесци, већина студената је рекла да се ништа не би променило по питању њихове мотивације за рађење задатака. Даље истраживање могло би укључити касније испитивање истих студената, као и студенте осталих година.

Кључне речи: универзитетско образовање, платформа Мудл (*Moodle*).

Edita A. Bratanović

University of Belgrade – Faculty of Philology

PhD candidate

bratanovicedita@gmail.com

EXPLORATION OF TRAUMA INFLUENCE ON FEMALE IDENTITY IN MARGARET ATWOOD'S *SURFACING*

Surfacing, Margaret Atwood's second novel that was published in 1972, tackles complex and disturbing topics of abortion, traumatized experiences and physical and psychological abuse of women. The novel discusses the lives of female characters whose identities are threatened by the traumatized experiences they have endured and the manners in which they attempt to overcome them. Traumas the female characters have suffered through lead them to social and familial alienation, creation of inferiority complex, repressed memories and concealment of their deepest secrets that shaped their identities.

The aim of the paper is to elaborate on the potential causes of female characters' traumas, analyzing their psychological state of mind and background events, thoughts and emotions that contributed to them. The paper will endeavor to present the narratological techniques and strategies that Margaret Atwood employs in portraying traumatic experiences and their powerful impact on female characters. Eventually it will look into Atwood's possible suggestions on how to overcome traumatic events by examining female characters' psyche and their coping strategies with regards to trauma.

Key words: female identity, feminism, trauma studies.

Маја Ђ. Брклјач

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

majabrkljac95@gmail.com

ОБЈЕКТИВИЗАЦИЈА ЖЕНА У МЕДИЈИМА

Масовни медији, чији утицај данас готово не можемо избећи, уско су повезани са стварањем културних идентитета и ширењем стереотипа у друштву. Свесна употреба и понављање родних стереотипа доводи до прихватања архетипских особина мушкараца и жена, као и ставова о родним улогама и мушко-женским односима. Кроз медије се шаље слика мушкараца као јаког и доминантног члана друштва, док је примарна улога жене да брине о дому и удовољи мушкарцу. Како се сексизам као предрасуда или дискриминација на темељу пола и рода најчешће односи на објективизацију и сексуализацију жена, отвара се простор за критичко преиспитивање таквих стереотипних репрезентација које све више постају медијски диктиране и које, дугорочно, манипулишући перцепцијом прималаца таквог садржаја, могу имати штетне последице на њихов свакодневни живот и систем вредности. Циљ овог истраживања је да на примерима покаже како се сексуализација жена спроводи у рекламама помоћу визуелних и лингвистичких средстава, уз осврт на недовољну заступљеност жена у медијима и наметање нереалних стандарда лепоте кроз медије.

Кључне речи: објективизација жена, сексизам, рекламе, медији, доминација.

Лазар М. Букумировић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент основних академских студија

bukumiroviclazar63@gmail.com

ХОРХЕ МАНРИКЕ И ПОЗНИ СРЕДЊИ ВЕК

Фокус рада је шпански предренесансни песник Хорхе Манрике (Jorge Manrique). Уз кратак прглед његове биографије и библиографије, представља се његова најзначајнија поема „Строфе смрти његовог оца” („Coplas por la muerte de su padre”). Испитују се композиција и версификација да би се акценат у даљем тексту ставио на тематско-мотивски комплекс. Осећање пролазности времена и неминовности смрти која се ближи се контекстуализује у оквирима епохе, краја средњег века и транзиционог периода ка ренесанси. Манрикеова поема се у компаративном кључу пореди са књижевним делима српског средњег века и дубровачког барока. Циљ рада је изношење кратког и информативног прегледа о делу Хорхеа Манрикеа чиме би се потенцијално могла отворити даља компаративна истраживања шпанске и српске књижевности.

Кључне речи: Хорхе Манрике, средњи век, memento mori.

Boglárka Vermeki

University of Belgrade – Faculty of Philology, Hungarian Studies Department

Visiting lecturer

vermekiboglarka@yahoo.com

FORMULAIC LANGUAGE IN CHILD SPONTANEOUS SPEECH PRODUCTIONS

This research paper concentrates on formulaic sequences in a child spontaneous speech corpus. Several studies found that competent language users apply fixed, prefabricated lexical units in most of their speech (cf. Altenberg 1998, Erman & Warren 2000); Lewis concluded that “*language consists of chunks which, when combined, produce continuous coherent text*” (Lewis, 1997: 7). These prefabricated or formulaic sequences can be fixed or semi-fixed, which means their parts are variable; it gives them high value in communication. Consequently, if language learners acquire such language, it may be beneficial for them in multiple ways. When students actively use these sequences, we have the impression of a more natural speech production and fluency.

The project’s main objective is to create a Hungarian language book for children who are heritage language speakers learning in Sunday school all over the world.

Keywords: corpus linguistics, child language, spontaneous speech productions, formulaic language, fluency.

Марко Д. Весић

Универзитет уметности у Београду – Факултет музичке уметности

Студент основних академских студија

vesic.marko9@gmail.com

О ТЕОРИЈАМА САВРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ: ПРИСТУПИ/ПРЕСТУПИ ТЕОРИЈСКИХ ПАРАДИГМИ, ФИЛОЗОФСКИХ МЕДИЈАЦИЈА И МИТОЛОГИЈА

Теорије савремене уметности које данас препознајемо као најутицајније постају доминантне деведесетих година прошлог и почетком овог века те представљају реакцију на инертни простор постмодернизма и неадекватне теоријске платформе које нису биле у способности да идентификују и објасне нову уметност односно онто- и филогенезу *уметности-у-настајању*. Теорије које ће бити у фокусу нашег аналитичког погледа могу се сврстати у три категорије; реч је о филозофским медијацијама, парцијалним дискурзивним праксама и теоријским парадигмама које ће, као такве, бити представљене у интегралном прегледу. Наш циљ је, у извесном смислу, методолошко разграничење научних и ненаучних приступа те критички осврт на теорије савремене уметности кроз преиспитивање темељних методолошких услова за (про)научну анализу социо-културалних феномена. Фундаментално питање *уметности-у-настајању* односно актуелне уметничке продукције јесте и питање њеног односа према савремености – на који начин је савременост уписана у једно уметничко дело схваћено као тачка пресека различитих димензија друштвености (политике, културе, економије итд.) са свим антагонизмима и конфликтима које рефлектује и чини видљивим у друштвеном простору? Преглед и критички поглед на теорије савремене уметности пружиће нам прилику да сагледамо динамичку природу савремених уметничких пракси и њихову зависност од локалног и глобалног социо-културалног контекста у коме настају, постоје и временом постају део архива прошлости.

Кључне речи: савремена уметност, филозофија и теорија, социологија културе, научна парадигма, локално/глобално.

Grozdana B. Vidović

Univerzitet u Novom Sadu – Filozofski fakultet

Doktorand

grozdanavid@gmail.com

REACHING A WIDER AUDIENCE; HOW DO SILENT GRAPHIC NOVELS CROSS CULTURAL AND LINGUISTIC BORDERS?

In an age of mass migrations and rapidly changing urban spaces, how do graphic novels encourage more intercultural dialogue and what advantage do they have over prose novels? In an effort to answer this question, I will present three wordless graphic novels by three different authors that demonstrate the potential of visual storytelling to cross both cultural and linguistic borders in order to reach a wider audience. My study will focus on three graphic novels: *The Arrival* by Shaun Tan, *Vertigo* by Lynd Ward, and *Leaf* by Daishu Ma. Characters in all three works live in industrialized urban cities that they struggle to navigate and deal with emotions such as despair, alienation, and the yearning to make connections. More importantly, each novel incites critical thinking that produces varying interpretations among its readers. I will begin this paper by tracking the progression of comics into graphic novels and by comparing the various definitions given to the genre. Secondly, I will analyze each novel to demonstrate how multiple literary devices are utilized in visual storytelling and to what extent they are similar or different from prose novels. Lastly, I will conclude this paper by shedding light on the possible advantages of wordless graphic novels over traditional prose texts to cross both cultural and linguistic borders.

Keywords: Graphic novel, Visual storytelling, Intercultural Dialogue, Shaun Tan, Lynd Ward.

Јелена Д. Видовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

jvidovic201830039@student.fil.bg.ac.rs

УТИЦАЈ ИСЛАМСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ НА РАЗВОЈ САЈБЕРФЕМИНИЗМА У ИРАНУ

Предмет рада представља кратак осврт на статус жена у постреволуционарном иранском друштву. Анализирајући важна политичка дешавања, преиспитују се основна људска права и положај жена, како у некадашњем, наизглед либералном, монархистичком друштву, тако и у новонасталој исламској републици, као директном продукту револуције. Кроз појашњење концепта сајберфеминизма, истражују се домети, али и последице употребе модерних технологија као медијума у борби за права жена. Поред тога, прави се и осврт на најуспешније покрете против обавезног ношења хиџаба, који постаје симбол опресије, као и на неизбежне последице по њихове предводнике. Циљ рада је анализа утицаја политике на развој самосвести жена у патријархалном окружењу, као и утицај интернета на подизање свести о правима жена како на локалном, тако и на међународном нивоу.

Кључне речи: сајберфеминизам, Иран, ислам, револуција, хиџаб.

Јована Л. Војводић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

jovanav997@gmail.com

ВЕЛИКИ МАЛИ ЉУДИ: ЛИКОВИ У ПРОЗИ ФРИДЕ ФИЛИПОВИЋ

У свом прозном раду Фрида Филиповић догађаје подређује јунацима, што не произилази као коинциденција, већ особен приповедни манир. Наиме, постављајући њихов унутрашњи свет у срж наративног ткива, у средишту истраживања постављени су управо ликови који чине окосницу приповедачког поступка ауторке. Премда су у прози доминантно присутни женски ликови, они свакако нису и једини. Предмет рада јесте одгонетање њихових идентитета у циљу откривања слике интимног света поменутих фигура, чија је и специфичност у повезаности судбине са карактером. У том смислу, анализом се настоји показати како доживљаји и расположења чине њихово стање нарочито сложеним. Кроз своје литерарне јунаке, Фрида Филиповић промишља о општељудским темама, те тако њено приповедање осликава свет обичних људи, али истовремено и онога што их заокупља и(ли) превазилази.

Кључне речи: Фрида Филиповић, проза, портретисање, ликови.

Биљана Р. Вукмановић
Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет
Докторанд
biljanavukmanovic@gmail.com

ДВЕ СТРАНЕ СТВАРНОСТИ У ЊЕГОШЕВОМ *ГОРСКОМ ВИЈЕНЦУ*

У *Горском вијенцу* владика Петар II Петровић Његош, који се високо уздигао у својој визији уређене државе и напредног друштва XIX века, а опет сједињен са својим народом, снагом своје филозофско-песничке мисли у овом спеву, кроз дијалог упечатљивих ликова, говори о постојању две стране живота. Прва његова страна је она песимистична и представља човеков егзистенцијални песимизам, док је друга оптимистична, која значи живети и борити се против проблема, не одрицати се снаге и „не полагати оружје”. Много је лакше рећи да је овај свет „тиран тиранину” и одустати показаном немоћи, док је друга оптимистична, која значи живети и борити се против проблема, не одрицати се снаге и „не полагати оружје”. Лакше је рећи да је овај свет „тиран тиранину” и одустати показаном немоћи, док је теже бити човек чије је оружје снага. Свако живо биће носи у себи искру која се не би видела да није силе споља, која извлачи светлост и потенцијале које је сам Бог завештао, негде на дну нашег бића. Почев од стихова владике Данила на почетку спева „А ја што ћу, али са киме ћу?”, који имплицирају на владину усамљеност у борби која предстоји, где песник говори језиком песимизма, до оних какав је стих „Удар нађе искру у камену”, а који апострофирају човекову борбу за опстанак, из којих проговара епохални оптимизам, односно снага човека које се често одриче јер је није свестан – и једна и друга страна су, заправо, свет који нас окружује. Кроз читав *Горски вијенац* Петар II Петровић Његош провлачи контраст поимања тешке стварности у којој се и сам затекао, те ће послати снажну поруку да је овај свет борба, да у њему ратују душа са телом, дани са ноћима, лето са зимама, море са бреговима, човек са човеком, народи са народима, где у свему томе долазимо до једног „несмирења”: „нико срећан, нико довољан, нико миран, нико спокојан”.

Кључне речи: *Горски вијенац*, спев, Петар II Петровић Његош, Црна Гора, друштво, контраст, стих, стилске фигуре, дијалог, стварност, борба, искра, песимизам, оптимизам.

Милана Д. Гајовић

Институт за филозофију и друштвену теорију, Београд

Стипендиктиња Министарства просвете, науке и технолошког развоја

milanagajovic@gmail.com

МОТИВ ДЈЕЧЈЕ ТРАУМЕ У ЗБИРЦИ ПРИЧА СМРТ ДЕТИЊСТВА И ДРУГЕ ПРИЧЕ Ђ. ЈАКОВА

У раду се кроз призму теорије трауме анализира мотив дјечје трауме у збирци прича *Смрти дејинијства и грује ириче* Ђ. Јакова. Неименовани приповједач казује о осјећају ускраћености у спољњем свијету, те кроз ретроспективно приповиједање уобличава свијет дјетињства у коме се као кључни лајтмотив јавља траума изазвана насиљем које над дјечаком константно спроводи отац и тако му ускраћује могућност да развија цјеловитост своје личности. Насиље које у дјетињству чине родитељи / родитељске фигуре осујећује дијете у процесу *индивидуације* (К. Г. Јунг), не дозвољавајући му да изгради повјерење у друге и да гради стабилне и блиске односе с њима. Вербализовање трауматског искуства има кључну функцију у обликовању властитог *крхкої иденитијетета* (М. Нусбаум). Наративизација трауме је увијек накнадна зато што дијете нема менталне капацитете да је освијести. Стога се у Јаковљевој збирци тематизују улога и значај језика и памћења у креирању слике о себи, али и у креирању властитог погледа на свијет.

Кључне речи: Ђорђе Јаков, *Смрти дејинијства и грује ириче*, теорије трауме, когнитивна наратологија.

Martina Galeković

Sveučilište u Osijeku – Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Doktorantica

galekovicmartina@gmail.com

JEZIČKE MERE I ANALIZA NARATIVNOG DISKURSA

Pripovedanje je dragocen izvor podataka o razvoju jezika i govora. Analize obrazaca govornog jezika mogu pratiti razvoj vokabulara, sintaksički razvoj i razumevanje jezika.

Ovo istraživanje predstavlja analizu narativnih sposobnosti na mikrostrukturnom nivou narativnog diskursa. Uzorak čine učesnici dve starosne grupe, deca predškolskog uzrasta (prosečan hronološki uzrast 6 godina) i učenici 2. razreda (prosečna hronološka starost 9 godina).

Cilj ovog rada bio je da se ispita koje jezičke mere razlikuju ove dve starosne grupe. U radu je prikazan broj različitih reči, leksička raznovrsnost i gustina rečnika kao jezičke mere razvijenosti rečnika, kao i broj klauza i broj zavisnih rečenica kao mere sintaksičke razvijenosti.

Prva hipoteza je bila da nema statistički značajne razlike između dve starosne grupe učesnika, a druga hipoteza da se učenici 2. razreda razlikuju od mlađih ispitanika u merama razvoja jezika.

Dobijeni podaci pokazuju koje mere razlikuju ove dve starosne grupe i da li se razlikuju u razvoju rečničke raznovrsnosti i/ili u razvoju sintakse.

Ključne reči: razvoj jezika, pripovedanje, razvoj rečnika.

Милица М. Галић Петровић

Универзитет у Источном Сарајеву – Филозофски факултет Пале

Докторанд

milicamgalic@gmail.com

**„ОГЛЕДАЛО, ОГЛЕДАЛЦЕ МОЈЕ!”
– ФУНКЦИОНАЛИЗАЦИЈА МОТИВА ОГЛЕДАЛА У
НЕКИМ ДЈЕЛИМА ЕВРОПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ**

Од памтививијека су у везу са огледалом довођена различита вјеровања и приписивана су му магијска својства, од којих су нека нашла своје мјесто и у књижевности. Примарна функција огледала, како у стварности, тако и у књижевности јесте посматрање самог себе, што је отворило простор за дубље промишање о људском бићу и психи. Кроз вријеме је огледало у књижевности функционализовано на многе различите начине и показивало бројне чиниоце људског духа и унутрашње карактеристике особе, најчешће протагонисте. У овом раду посматраћемо различите начине на које је мотив огледала функционализован у неким дјелима европске књижевности, те настојати да опишемо која је сврха огледала у појединачним дјелима.

Кључне ријечи: европска књижевност, огледало, прорицање будућности, одраз, истина, жудња, идентитет.

Тијана Б. Гаши

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд, истраживач – приправник

tijana.gsh@gmail.com

ЈЕЗИЧКА ПОЛИТИКА ЗА ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ НАСТАВНИКА СТРАНИХ ЈЕЗИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Врста и квалитет образовања наставника страног језика у директној су вези са обезбеђивањем квалитета наставе у школама. У овом прегледном раду представимо актуелну ситуацију у националној образовној језичкој политици која се тиче образовања будућих наставника страних језика са циљем да упоредимо неопходне наставничке компетенције потребне за рад у основним и средњим школама са понудама факултета на којима се оне стичу. Пружићемо увид у чланове закона и подзаконских аката који прописују неопходне услове за обављање наставничког позива. Рад ће садржати и приказ методичких и дидактичких предмета на факултетима филолошке оријентације на територији Републике Србије, односно тренутне факултетске понуде за образовање наставника страних језика. Поред осталих постојећих модела иницијалног образовања наставника, издвојићемо актуелни приступ заснован на компетенцијама. Напоследку ћемо извршити анализу „Правилника о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја” (Сл. гласник РС, 2011) са акцентом на иницијално образовање.

Кључне речи: образовање наставника страних језика, квалитет наставе, стандарди, компетенције, настава страних језика.

Луна М. Градиншћак

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – сарадник

luna.gradinscak.ist@fil.bg.ac.rs

УТИЦАЈ СОКРАТА У РОМАНУ О ЛОНДОНУ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

Предмет изучавања у раду је заступљеност фигуре старогрчког филозофа Сократа у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског. Интерпретативном и херменеутичком методом изучава се Сократова улога у роману, као и његова присутност у модерном свету из перспективе нашег писца. У складу са тим, анализира се и улога Сократовог етичког учења у обликовању главног јунака кнеза Рјепнина, а у закључку се дају поруке настале изучавањем њихове међусобне повезаности.

Кључне речи: Сократ, Милош Црњански, *Код Хийерборејаца*, *Роман о Лондону*, воља, дијалог.

Дарка С. Деретић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

darka.deretic@gmail.com

ПОСТМОДЕРНИ ПОСТУПЦИ У РОМАНУ *ПЕПЕО, ПЕНА, ШАПАТ* МИЛИСАВА САВИЋА

Овај рад се бави постмодерним поступцима у роману *Пејео, пена, шапатај* које сагледава са становишта модерне наратологије. Може се рећи да овај роман садржи скоро све типичне карактеристике постмодерне прозе као што су: брисање жанровских граница, интертекстуалност, одређење романа као историографске метафикције, постмодерна пародија, аутореференцијалност, питање идентитета, игра са текстом и креирање математички прецизних прозних конструкција. У раду је посебно анализирана свака од наведених карактеристика, а кориштен је и компаративни приступ у односу на остала ауторова дјела, како би се боље сагледала његова стваралачка поетика. Овај роман немогуће је посматрати изван широког контекста свјетске и српске књижевности. Поред најочигледније интертекстуалне везе са дјелима Милоша Црњанског, ту су и интертекстуалне везе са грчком митологијом, српском народном поезијом, Дантеовом *Божанственом комедијом* и Бокачовим *Декамероном*. Историјске и књижевне чињенице, као и чињенице из властитог живота, аутор прекраја у типично постмодерном маниру, релативизујући сваку истину. У роману се успоставља пародијски однос не само према књижевним и историјским истинама, него и према другим облицима умјетничког стварања. Оно што даје посебну чар Савићевој постмодерној прози је игра са текстом, читаоцем, па и самим ликовима. Његов омиљени мотив – прерушавање, мијењање идентитета и скривање присутан је и у овом роману. Поред мотива прерушавања, аутор уводи и бахтиновску карневалску структуру јер сјетно путовање кроз најважније животне тренутке треба употпунити карневалским смијехом.

Кључне ријечи: Црњански, интертекстуалност, пародија, игра, аутореференцијалност.

Dorđe D. Dimitrijević

Univerzitet u Beogradu – Filološki fakultet

Doktorand

djole.dim@hotmail.com

IDEOLOGIES IN *THE LEFT HAND OF DARKNESS*

The aim of this paper is to describe the ideologies in Ursula Le Guin's *The Left Hand of Darkness* and their causes, effects and interplay. The common factors of the ideologies on Gethen are the genderless society, a lack of sexual tension and frustration, adaptation to the harsh conditions, the principles of *shifgrethor*, a lack of large scale conflicts and slow technological progress. Karhide is a feudal monarchy, where the King holds absolute power, with a lot of influence of the King's Ear. The people have no political rights, and the government uses controlled media and the institution of exile to suppress opposition. The ideology on the rise in Karhide is nationalism, and the main religion is a mystical one that relies on prophecy. Orgoreyn is a socialist bureaucracy, where a small group of officials makes executive decisions and the secret police holds judiciary powers. The country employs work farms for imprisoning criminals and persons deemed dangerous for the government. The official religion is an overt one following the teachings of a prophet. The Ekumen is an alliance of numerous nations on various planets whose aim is to ensure trade, mutual aid in scientific progress and free cultural exchange. It is only a coordinating body, not a government, as it has no laws or law enforcement units.

Ključne reči: science fiction, nationalism, absolutism, totalitarianism, globalism.

Ана Д. Доронгин
Самостални истраживач
anadorongin@gmail.com

ДРАМСКИ ТЕКСТ *TARA LUI GUFU* У НАСТАВИ РУМУНСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Предмет истраживања овог рада је адаптирано драмско дело Ме-теја Вишњека *Tara lui Gufi*.

Методом анкетног упитника истраживани су и прикупљани подаци и ставови о утицају драмског дела на процес учења румунског језика у оквиру Летње школе у Брашову (Румунија). Лично искуство стечено учешћем у поменутој радионици било је мотив за писање овог рада, који је подељен тако да представи ефикасност методе учења румунског као страног језика кроз драмско дело анализирајући адаптирани драмски текст. Такође, описан је и начин функционисања летње школе базирајући се на став учесника по питању њене организације као и утицаја адаптираног текста *Tara lui Gufi* у процесу усвајања румунског језика. Акцент је стављен на усвајање фонолошког, морфосинтаксичког и лексичког корпуса румунског језика из угла нематерњег говорника. Треба напоменути да је овим путем представљен допунски метод учења румунског језика као страног и да још увек није замена за класичне курсеве савременог румунског језика али да на креативан и динамичан начин суплементује програм који се на таквим курсевима обрађује. Самим тим, циљ је био истражити у којој мери је употреба драмског текста ефикасна код учења румунског језика као страног језика. Даља намера била је да се истакне да овај метод може омогућити и неформално стицање знања румунске културе, историје и књижевности као и да се преко драмског дела у комбинацији са уметничким изразом стиче самопоуздање и мотивација за учење румунског језика.

Кључне речи: адаптирано драмско дело, упитник, летња школа, румунски као страни језик, настава румунског језика.

Анђела З. Ђукић
andjela.djukic14@gmail.com

СТАТУС ЛИРСКОГ СУБЈЕКТА У ПОЕЗИЈИ ЈОВАНА ХРИСТИЋА

Узимајући у обзир Христићев поетски опус у контексту послеразног песничког израза, али и с обзиром на ауторово особено опредељење за антички принцип, и то не само на пољу песничке имагинације већ и као принцип мишљења, покушаћемо да сагледамо природу лирског субјекта, не губећи притом из вида културноисторијске и литерарноисторијске преокупације песника. Основно полазиште биће варијабилност песничког гласа као доминанта Христићеве поезије, где ће нас посебно занимати песничке импликације распоућености лирског субјекта, које ћемо разматрати рачунајући на феноменолошко и (пост)структуралистичко завредњивање Другости. Следећи просторно-временске координате Христићеве поезије, у крајњој линији настојаћемо да увидимо на који се начин променљиви статус лирског субјекта односи према поетичкој језгровитости Христићевог дела.

Кључне речи: Ј. Христић, лирски субјект, Другост, филхеленизам.

Јелена Б. Ђукић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

helenadjukic@yahoo.com

УРБАНО ЧИТАЊЕ НЕВСКОГ ПРОСПЕКТА

Предмет рада представља анализа слике града у *Невском проспекту* Николаја Васиљевича Гогоља. Уметничким обликовањем петроградског одонима, Гогољ нам указује на морфолошке одлике и статус Невског проспекта у XIX веку. Као репрезент слике о граду проспект је представљен путем топоса улице, хронотопа сусрета и архитектонских грађевина које га окружују. Проучавајући везе између друштва и простора, кроз утицај града на непосредно окружење, феномену урбаног приступили смо са методолошког становишта социологије града. За нашу анализу биће значајан и концепт фланера – градског шетача и посматрача, у чијој улози су наратор и јунаци који критички анализирају доживљену слику града.

Приказивање градске улице као територијалне артикулације простора у књижевном дискурсу сведочи о социо-културним, антрополошким, економским и другим аспектима приказаног простора као фактора који обликују идентитет града и јунака, утичући тако, у значајној мери, на догађаје и животе свих активних корисника града.

Кључне речи: уметничка слика града, социологија града, топос улице, наратив места, концепт фланеризма.

Marija Živković
Sveučilište u Zagrebu – Filozofski fakultet
Doktorandica
marija.zivkovic01@gmail.com

ANTROPOLOŠKI ASPEKTI IGRE U PLESNOJ PREDSTAVI *DECADANCE* HRVATSKOGA NARODNOGA KAZALIŠTA U ZAGREBU

U radu se propituju antropološki aspekti igre plesne predstave *Decadance* u koreografiji Ohada Naharina, premijerno izvedene 11. studenoga 2021. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. U prvom dijelu rada donosi se teorijsko razmatranje igre kao jednog od osnovnih egzistencijalnih fenomena, formalnih obilježja igre te plesa kao igre. U drugom dijelu rada analizira se koreografska struktura predstave, utemeljena na plesnom jeziku gaga, koji u tehničkom i ekspresivnom aspektu korespondira s mnogima antropološkim obilježjima igre. Poput igre, koja je slobodna, ugodna, kreativna, povezujuća i neproduktivna aktivnost, gaga – za razliku od većine plesnih tehnika – nije striktno usustavljena, već promiče nesputanost i nekonvencionalnost kretanja; fokus izvođača je na njima samima, a ne na gledateljima; mogu ju prakticirati svi, a ne samo profesionalni plesači; terminologija jezika utemeljena je na zadovoljstvu i slobodi te na otklonu od ambicija i inhibicija.

Ključne riječi: igra kao egzistencijalni fenomen, formalna obilježja igre, plesni jezik gaga.

Павле З. Зељић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент основних академских студија

pavle.zeljic2@gmail.com

**АВАНГАРДА АВАНГАРДЕ: РОМАНЕСКНИ
ПОСТУПАК ЛОРЕНСА СТЕРНА И ЈОВАНА СТЕРИЈЕ
ПОПОВИЋА У ДЕЛИМА *ТРИСТРАМ ШЕНДИ* И
*РОМАН БЕЗ РОМАНА***

Рад се бави компаративном анализом дела Роман без романа Јована Стерије Поповића и *Тристрам Шенди* Лоренса Стерна, са циљем смештања оба остварења у шири књижевноисторијски контекст уз утврђивање одређених паралела уочљивих на више појединачних нивоа, и то са темељем у ширим социјалним, културним и историјским околностима периода њиховог настанка, а потом ће бити речи и о конкретнијим књижевно-поетичким цртама, као и стилским поступцима заступљеним код оба аутора, нарочито на фону дотадашње књижевне традиције, будући да је однос према њој једна од важних црта оба дела. Пре свега из разлога економичности, многи аспекти оба дела остаће ван опсега рада, а нарочито због несразмерности у њиховом обиму. Анализа текстуалних одлика би, најзад, довела и до одређених закључака о њиховом утицају и улози у каснијем развоју романа тј. прозне форме, пре свега у оквиру националних књижевности којим припадају.

Кључне речи: *Роман без романа*, *Тристрам Шенди*, Јован Стерија Поповић, Лоренс Стерн, компаративна анализа.

Јована В. Иваниш

Институт за српски језик САНУ, Београд

Докторанд

jovana.ivanis@gmail.com

АКЦЕНАТ ПРИДЕВА СТРАНОГ ПОРЕКЛА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Предмет рада представља испитивање акцента придева страног порекла у српском језику. Испитујући корпус сачињен од придева садржаних у *Речнику српскога језика* и *Великом речнику страних речи* и израза, разматрају се питања акцента придева страног порекла и степен адаптираности њиховог акцента у акценатски систем савременог српског језика. Утврђују се прозодијске одлике ових придева, разврстаних у категорије према акценатским типовима и карактеристикама, али и испитује њихова усаглашеност са акценатским типовима осталих придева у српском језику. Разматрају се, такође, творбени модели ових придева и утицај страних творбених компоненти на акценат речи. Циљ рада је преглед акцентуације придева страног порекла, описивање акценатских промена до којих долази кроз парадигму и утврђивање утицаја творбе речи на акценат придева. Сврха рада је описивање начина на који позајмљенице у српском језику добијају акценат и прилагођавају се ортоепској норми савременог српског језика.

Кључне речи: савремени српски језик, прозодија, акценат, придеви, речи страног порекла.

Ана З. Илић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

anailic1901@gmail.com

GENDER BENDING IN SHAKESPEARE'S *TWELFTH NIGHT*

This presentation analyzes Shakespeare's play *Twelfth Night* through the lens of gender bending. Through the characters in this play who step out of their expected gender roles, Shakespeare questions the idea of gender norms and demonstrates how limiting they can be. By having the character of Viola cross-dress, Shakespeare illustrates the freedom that her male disguise provides her, and indicates the present inequality, as this same character would face more difficult circumstances, had she not strayed from her initially assigned gender. Olivia also displays non-conventional behavior for her gender, and even though she does not cross-dress, she is in a privileged position which grants her the freedom to act in ways that are not necessarily the accepted norm. This presentation also focuses on Shakespeare's portrayal of women and his proto-feminist views that shine through the complex female characters who do not neatly fall into the traditional idea of what women are expected to be, and how they are supposed to behave. Additionally, Antonio and Duke Orsino break gender expectations by displaying the possibility of different types of sexuality, portraying how feelings or attractions should not be limited to a certain gender. Furthermore, both Duke Orsino and Olivia are attracted to Viola in her male disguise, and both of them express fondness for this character's mixture of masculine and feminine traits, putting forward a very progressive idea that androgyny can be appealing. Gender in *Twelfth Night* is presented as a social construct, and something that can be performed.

Keywords: genderbending, genderroles, cross-dressing, profeminism.

Слободан Н. Илић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

slobodanilic1161@gmail.com

ОДНОС ПРЕМА МИТУ У ДЕЛУ *ХЕРОЈ СА ХИЉАДУ ЛИЦА*, ЦОЗЕФА КЕМБЕЛА

Овај чланак говори о односу према миту у делу *Херој са хиљаду лица* (*The Hero with a Thousand Faces*) америчког писца Џозефа Кембела (Joseph Campbell). У уводном делу чланка разматрају се полазне идеје о хероју из традиционалних митова још од античких времена. Кренувши од ове идеје, Кембел у свом делу отвара низ тема о процесу стварања књижевног дела. Херој из митова одликују се јуначким подвизима и победама над злим силама, а место радње је осим реалног света, и онострани. Лик традиционалног хероја Кембел проширује на хероја културе који може имати разна обличја и улоге, као што су: светац или спасацац, па је тако и дело добило овакав наслов. У разради теме разматрају се различита „лица” хероја која се односе на њихове људске врлине. Кембел их сврстава у три групе: хероје заједнице, хероје цивилизације и хероје културе. По Кембелу хероји заједнице слични су херојима из традиционалних митова и епова, ратницима из Старог века. Нагласак је на анализи Кембеловог односа према миту и његовог поимања личности хероја који је увек посвећен одређеној идеји испољавајући притом многе врлине и чинећи добро за своју заједницу. Указаћемо на све етапе кроз које херој пролази на свом путу на примерима многих књижевних дела која је Кембел одабрао. Циљ чланка обухвата представљање слике хероја која у Кембеловом делу добија општије значење, јер се херојски карактер може огледати у безброј људских позива.

Кључне речи: Џозеф Кембел, *Херој са хиљаду лица*, пут хероја, мит, мономит.

Теодора С. Илић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Докторанд

teodora.ilic@filum.kg.ac.rs

САКРАЛНА И ПРОФАНА ТЕМПОРАЛНОСТ НАРАЦИЈЕ У РОМАНУ К. С. ЛУИСА *TILL WE HAVE FACES*

Предмет рада је тумачење сакралне и профане темпоралности на­рације у роману К. С. Луиса под насловом *Till We Have Faces: A Myth Retold*, објављеном 1956. године у ком аутор преобликује мит о Купи­дону и Психи. Главни теоријски оквир рада је студија коју пише Мирча Елијаде – *Светло и њрофано*, први пут објављену 1957. године. Наиме, Луис дели свој роман на два дела: први је писан из перспективе Психине старије сестре као оптужбу против богова, док други део представља приповедачеву конверзију у начину размишљања и њено схватање да је првобитна оптужба била укаљана сопственим пропустима и недостаци­ма. С обзиром да чак и најједноставније приче приказују нашу линеарну концепцију времена која је дељива од поступака ликова у причи, ана­лизираћемо прелаз нараторове на­рације са, такозваног, „профаног” вре­мена, присутног у првом делу, до „сакралног”, које налазимо у другом. У првом делу, анализираћемо три одвојене али испреплетене приче: а) Оруалину, б) Психину, и в) свештеникову и на који начин се темпорал­ност на­рације истиче као профана што је резултат Оруалине нерелиги­озности, као и како прогресира до „сакралне”, где је други део романа у потпуности написан у „сакралном” времену. Закључује се да Луис, можда вођен сопственом конверзијом, преобликује поменути мит на на­чин који алудира на његово сопствено искуство и постепену промену мишљења о божанском.

Кључне речи: мит, сакрално и профано, на­рација, Купидон и Пси­ха, Мирча Елијаде, К. С. Луис.

Александар Н. Илић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Студент основних академских студија

aleksandar.ilic.996@gmail.com

УТИЦАЈ ПАТРИЈАРХАЛНОГ МОДЕЛА МАЈКЕ НА ОБЛИКОВАЊЕ МУШКОГ ЈУНАКА У ПРИПОВЕТКАМА „ВЕТАР” ЛАЗЕ ЛАЗАРЕВИЋА И „ПОВАРЕТА” СИМЕ МАТАВУЉА

У раду се наводе и образлажу различити типови карактеризације јунака српске реалистичке прозе, са посебним освртом на тип јунака „нежење”. Анализом главних јунака приповетки „Ветар” и „Поварета”, Јанка и Јураја, долази се до централног проблема, а то је утицај патријархалног модела, оличеног у лику мајке „заштитнице”. Методом драмског дијалога и његовом стилистичком анализом приказује се нелагодност у патријархалној култури онда када треба да се проговори о властитој интими и хтењима. Посебна пажња биће посвећења питању сексуалности ових јунака. Циљ рада јесте да открије да женски ликови преузимају активни принцип, док се мушки крећу у једном суженом простору који ограничава њихово мишљење, жеље и понашање. Успоставља се и веза са Игњатовићевим најпознатијим романом, као својеврсним узором.

Кључне речи: „Ветар” и „Поварета”, мајка, патријархално, мушки ликови.

Никола Д. Јанковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

nikolajankovickv@gmail.com

ТИПОВИ КОРПУСА И МОГУЋНОСТИ ЊИХОВЕ ПРИМЕНЕ У НАСТАВИ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

У раду су на примерима репрезентативних студија представљене методе примене најзаступљенијих врста корпуса, са нарочитим акцентом на могућностима директне примене у настави италијанског језика, као и највеће предности и ограничења употребе ових метода у настави италијанског језика.

Кључне речи: корпус, настава језика, италијански језик.

Наталија Р. Јевтовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

jevtovic.natalija@gmail.com

АНАЛИЗА КАТЕГОРИЈЕ АНИМАТНОСТИ У ЈЕВАНЂЕЉУ ИЗ МАНАСТИРА ДОВОЉЕ

Категорија аниматности у савременом српском језику представља облички синктеризам акузатива са генитивом именских речи у мушком роду, када се именује живо биће. За разлику од именована бића, код именована предмета и других неживих појава јавља се синкретизам акузатива са номинативом. Ова категорија није постојала у старословенском језику, а први примери оваквог исказивања аниматности јављају се у српскословенској језичкој епоси. У раду ће се спровести анализа облика у којима се јавља категорија аниматности у *Јеванђељу по Маџеју* у оквиру *Чети́воројеванђеља* из манастира Довоље, које датира између 1387. и 1389. године.

Кључне речи: категорија аниматности, акузатив, генитив, српскословенски језик.

Сара Р. Јекић

Универзитет у Приштини са привременим седиштем

у Косовској Митровици – Филозофски факултет

Докторанд, асистент

sara.jekic@gmail.com

БИБЛИЈСКИ ОДЈЕЦИ У „РЕМЕТИ” МАВРА ВЕТРАНОВИЋА (КОМПАРАТИВНИ ПРИСТУП)

Рад представља покушај да се укаже на то у коликој је мери дубровачка књижевност претрпела не само ренесансне (петраркистичке) утицаје, него и утицаје средњег века, тачније *Библије*, на примеру конкретне песме – друге „Ремете” Мавра Ветрановића. Рад такође осветљава значајну, иако наизглед помало заборављену, личност Мавра Ветрановића, вредност и инвентивност његовог књижевног талента, као и смелост и решеност да из угла једног свештеног лица да своју објективну визију световног и реалног. Ветрановићев списатељски опус, читан и за време његовог живота или извођен на градским трговима како је то налагала оновремена пракса, остао је упамћен као разноврстан спој духовног и профаног или ренесансног и средњовековног, који је само на моменте могао да изгледа парадоксално.

Кључне речи: Мавро Ветрановић, ренесанса, средњи век, „Ремета”, *Библија*.

Драгана М. Јовановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – приправник, докторанд

draganajo25@gmail.com

СЛИКА ДЕТИЊСТВА У РОМАНУ *SEMPER IDEM* ЂОРЂА ЛЕБОВИЋА (КОРЕЛАЦИЈА СА ДЕЛИМА М. СЕЛИМОВИЋА, Д. КИША И П. УГРИНОВА)

Предмет рада биће анализа мотива детињства у тестаментарном делу Ђорђа Лебовића. Роман *Semper idem* је сведочење о Лебовићевом животу до петнаесте године. Прекид писања долази симултано са прекидом приповедања о детињству, а узрок је јединствен – смрт (она природна и она коју доноси рат). Поетика детињства изразито је важна у делу Ђорђа Лебовића с обзиром на то да је то пишчево исходиште и да изван свести о раном периоду живота не може да пише, јер се детињство јавља кључним обликотворним принципом идентитета. Осим тога, детињство схваћено као рај када се са временске дистанце о њему приповеда долази као контраст ономе наметнутом што приморава на убрзано одрастање. С обзиром на то да је сећање на детињство осуђено на непоузданост, потребно је имати у виду однос према истинитости и фикционалности у делу аутобиографског карактера, као и однос самог аутора према жанровском одређењу дела. Како није реч о новини у књижевности, настојаћемо да упоредном анализом учимо на који начин о детињству пишу аутори савременици у делима која, такође, садрже елементе аутобиографског: Данило Киш у делу *Башиша, њејео*, Павле Угринов у *Savon de fleurs* и Меша Селимовић у својим *Сјећањима*. Иако Ђорђе Лебовић највише сродности показује са Данилом Кишом, пре свега због заједничког искуства страдања и трпљења, као и због јединствености саме приче, Павле Угринов и Меша Селимовић деле одређене поетске значајке са њима – у представи мајке, али пре свега у изградњи слике најпре одсутног (физички или психички), а затим и преминулог оца, као и у узрочно-последичним везама које се са временске дистанце уочавају.

Кључне речи: жанр аутобиографије, рат, непоузданост сећања, фигура оца, фигура мајке.

Јован Р. Јовановић

Ћилин универзитет за међународне студије у Чангчуену, Народна Република Кина – Департаман за централно-источне европске језике
Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Лектор и докторанд

jovanjovanovic86@gmail.com

ЗНАЧАЈ ЋИРИЛИЦЕ У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ

У овом раду представиће се улога, место и значај ћириличног писма када је реч о настави српског као страног на високошколским установама (лекторатима за српски језик) и степен заступљености овога писма у актуелним уџбеницима који су доминантан медијатор између оних који језик усвајају и оних који га презентују и подучавају. Настојаће се да се укаже на потребу очувања културне баштине, не само једног народа, већ одређене безмало значајне скупине. Са лингвокултуролошког аспекта апеловаће се на степен неопходности овладавања званичним писмом у Републици Србији и маркирање потешкоћа при његовом усвајању, нарочито када су у питању изворни говорници кинеског језика којима је ово писмо, за разлику од алфабета, потпуна непознаница. Према изложеном, рад представља својеврстан културолошки, лингвистички и методички путоказ за све садашње и будуће предаваче српског језика као страног и завичајног (али и изворног), ван оквира граница где опслужује као матерњи језик.

Кључне речи: српски као страни, ћирилица, лекторски час, методика наставе језика.

Јована Ж. Јовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

jnikolic727@gmail.com

СИНТАКСИЧКЕ НЕДОУМИЦЕ У ПРЕВОДУ ПОГЛАВЉА „CONSTITUENCY GRAMMARS” КЊИГЕ *SPEECH AND LANGUAGE PROCESSING*

Као део испита на докторским студијама, аутор се сусрео са задатком да преведе на српски језик дванаесто поглавље књиге *Speech and Language Processing*, под називом „Constituency Grammars”. У овом поглављу обрађена је конституентност у енглеском језику кроз примере извођења синтаксичких јединица заснованих на правилима контекстно слободне граматике. Да би примери синтаксичких јединица на српском верно пренели изворну конституентност, поставља се питање како поступати са њиховом структуром приликом превода. Ово доводи до јављања одређених синтаксичких недоумица које се односе на промену граматичког облика и врсте синтаксичке јединице, као и промену реда конституената који улазе у њен састав (упоредити, на пример, енглеску синтагму *on September seventeenth* и њој еквивалентну синтагму у српском *седамнаестіој септембра*). С тим у вези, циљ рада је да истражи ове и сличне недоумице и за њих понуди одговарајуће преводачко решење служећи се компаративном анализом граматика двају језика, уз поштовање преводачких начела.

Кључне речи: конституентност, синтагма, синтакса, превод, енглески.

Стеван Д. Јовићевић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

stevan.jovicevic.96@gmail.com

ТЕХНИКЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СВЕСТИ У ПРИПОВЕТКАМА „МИШ” А. Г. МАТОША И „ГОСТ” Д. МИХАИЛОВИЋА

Полазећи од уверења да одабрани приповедни материјал вишеструко пружа могућност за једну компаративно оријентисану књижевну анализу, настојаћемо да расветлимо оне тематске и структурне чиниоце на основу којих би се Матошева и Михаиловићева приповетка могле сматрати поетички блиским. Упркос томе што су објављена у временском размаку од тачно шест деценија, оба текста уобличена су на темељу сродног, модернистичког наративног обрасца, пре свега уочљивог у наглашеном интересовању за јунаков унутрашњи живот. Основни циљ наше анализе састојаће се у томе да укажемо на особене технике репрезентације јунакове свести, као и на извесне стилске поступке путем којих се та свест, уосталом као и они други, мање спознатљиви садржаји психе, „преводи”, односно налази одговарајуће корелате у објективном, материјалном свету. У том смислу посебну пажњу посветићемо мотиву миша, који је на зачуђујуће сличан начин заступљен у обе приповетке, и којим се аутори вешто служе у настојању да симболички предоче збивања у тамним просторима човекове душе.

Кључне речи: А. Г. Матош, Д. Михаиловић, психонарација, симбол, миш, савест.

Стефан С. Јовичић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

sjovicic74@gmail.com

УТИЦАЈ СТРАНИХ ЈЕЗИКА НА ФОРМИРАЊЕ И РАЗВОЈ ГОВОРНОГ АРАПСКОГ ЈЕЗИКА У АЛЖИРУ

Арапски језик као један од најзначајнијих језика цивилизације доживео је своју експанзију након појаве ислама када се проширио из своје постојбине, Арабијског полуострва, на велику територију Леванта, Месопотамије, Египта, Судана и Магреба. При томе је класични арапски језик (*al-luġa al-'arabiyya al-fuṣṣa*) постао језик књижевности, науке и културе, те језик религије као језик Кур'ана на целом подручју од Персијског залива до Атлантика. Упоредо са књижевним арапским језиком ширили су се са Арабијског полуострва и различити локални дијалекти (*al-luġa al-'āmmiyya*) који су се користили у свакодневном говору. Нови дијалекти и наречја (попут алжирског дијалекта) настајали су као резултат међусобног утицаја и интеракције говорног арапског и локалних језика домицилног становништва. На територији Алжира насељеној углавном берберским племенима (*Al-Amāzīg*) раширио се, као и у осталим земљама Магреба, арапски језик који се у почетку махом говорио у градовима, да би постепено стигао и до руралних и планинских области где су се већином користили различити берберски дијалекти. На овај начин формирао се алжирски дијалекат арапског језика, да би временом примио велики утицај османског турског, шпанског и француског језика. У овом раду разматраће се утицај страних језика на формирање алжирског дијалекта у историјском контексту.

Кључне речи: књижевни арапски језик, арапски дијалекти, алжирски дијалекат, Алжир, арапски свет.

Јована М. Јосиповић

Институт за књижевност и уметност, Београд

Истраживач – сарадник

jovana90@gmail.com

ДЕКОДИРАЊЕ МИТА О РОМАНТИЧНОЈ ЉУБАВИ И ДИВНОЈ ДАМИ

Рад се бави трагањем за најстаријим културним обрасцем из кога настаје мит о романтичној љубави у коме љубавници страдају, а страст остварују искључиво у царству вечности. У том контексту ће нам користити чињеница да се косовски мит испоставља као изразито инспиративан за наше романтичаре, што нам указује на кореспонденцију косовског и романтичког мита. Студије *Пракосово* Александра Ломе и *Ковачи и алхемичари* Мирче Елијадеа, помоћи ће нам да утврдимо историјски тренутак у коме настаје мит о небеском царству, чија структура се архетипским аналогијама преноси и у образац романтичког љубавног мита. Затим ће се, уз коришћење ширег митско-фолклорног наслеђа, успоставити типолошка веза између низа женских фигура кроз које се откривају обриси идеалне драге у романтизму: од култова Небеске Мајке (Хера, Арина, Јерина), преко куртоазне мадоне, до Богородице у косовском миту. На тај начин би се постигао увид у базичну структуру романтичног мита, старину те структуре и у делокругове дејстава његових главних чинилаца. Такође, указали бисмо на специфично присуство тог мита на домаћем простору, у нашем фолклору, као и кроз утицај на књижевност нашег романтизма.

Кључне речи: романтична љубав, Дивна дама, косовски мит, Јерина.

Анђела С. Калуђеровић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Студент мастер академских студија

kaludjerovicandjela9@gmail.com

МИКРОТОПОНИМИЈА СЕЛА МАЈИЛОВАЦ (КОД ВЕЛИКОГ ГРАДИШТА)

Рад доноси ономастичку слику села Мајиловац (код Великог Градишта) на плану микротопонимије. Након уводних напомена о етноисторијским особеностима мајилувачког краја, представљена је анализа прикупљеног корпуса. Микротопоними су семантички класификовани, а након сваке скупине издвојени су најважнији структурални обрасци који се уочавају у творби. Резултати истраживања показују да најстарији слој прикупљених онима представља и најстабилнији део микротопонимастика, док су новије јединице склоне варијантности на основу устаљених творбених модела.

Кључне речи: српски језик, ономастика, микротопонимија, структурално-семантичка анализа, Стиг.

Верка Г. Карић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Истраживач – приправник

verka.karic@filum.kg.ac.rs

ИМПЕРИЈАЛИСТИЧКА ПЕРСПЕКТИВА: (НЕО)КОЛОНИЗАЦИЈА У ФИЛМУ *ПРОДАЋЕ И КИШУ*

Предмет овог рада јесте империјалистичка перспектива у филму *Продаће и кишу* (*También la lluvia*). Циљ рада јесте да се прикаже (нео)колонизаторска идеологија присутна у поменутом филму. Филм обрађује тему колонизације Америке, као и поновно рађање колонизаторских идеологија у савременом добу. Доминантна идеологија доводи до стварања односа владајући – потчињени који се анализира у раду. Оноси који се тумаче јесу, с једне стране, владајућа, империјалистичка позиција и, са друге стране, потчињена позиција домородачког народа. У филму *Продаће и кишу* (нео)колонизаторска перспектива се приказује кроз позицију боливијског народа који трпи последице глобализације. Полазећи од тога да филм има ангажовану улогу, тежимо закључку да се филм може посматрати као критичко преиспитивање устаљених односа моћи и приказивања историје. Овакво преиспитивање у раду тежи да покаже како се колонизација у Боливији није завршила, већ је добила нови, савремени облик.

Кључне речи: *Продаће и кишу*, филм, (нео)колонизација, империјализам, идеологија.

Наташа Д. Катић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

natasia_katic@yahoo.com

ПОЗИЦИЈА ЖЕНЕ У АУТОБИОГРАФИЈИ *ОПИСАНИЈЕ ЖИВОТА МОГА САВЕ ТЕКЕЛИЈЕ*

Овај рад бавиће се анализом позиције жене у аутобиографији *Описаније живојџа моја* Саве Текелије. Жена се у овом делу појављује или као мајка или као предмет еротског проматрања самог аутора. Кроз анализу позиције жене у овој аутобиографији могуће је проговорити и о еротском дискурсу овог дела, о позицији жене у патријархалном друштву овог доба и женској сексуалности. Уз осврт на традиционалну културу овај рад ће показати и колики је утицај те културе на приказивање женског у овој аутобиографији. На ширем плану, овај рад позабавиће се и одговором на питање на који начин је третирана жена у делима српске књижевности насталим на почетку 19. века.

Кључне речи: Сава Текелија, српска књижевност 19. века, женски ликови, еротизам, патријархат.

Ивана М. Ковачевић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

ivanakovacevic980@gmail.com

ОБЛИЦИ СМЕШНОГ У ДЕЛИМА БРАНИСЛАВА НУШИЋА – ПРОШИРЕН ПРОГРАМ ЗА УЧЕНИКЕ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

У овом раду главна пажња биће посвећена планирању и реализацији пројекта *Облици смешној у делима Бранислава Нушића* у старијим разредима основне школе, према проширеном програму за ученике са изузетним способностима. У уводном делу рада биће извршен увид у карактеристике ученика са изузетним способностима и постигнућима, који стичу право на прилагођен начин образовања по индивидуалном образовном плану. У главном делу рада биће представљене активности и задаци помоћу којих се могу испитати појмови смеха, смешног и комичног. Разматраће се Нушићева дела која су прописана планом и програмом наставе и учења, анализираће се приступ његовим хумористичким делима у настави Српског језика и књижевности на различитим узрастима и доминантни облици смешног у одабраним делима. Биће приказане пројектне ваннаставне активности, значајне за развијање потенцијала, креативности и талената ученика, а односиће се на питања: како се смех и у којим облицима појављује у делима Бранислава Нушића, какву улогу има у грађењу радње, карактеризацији јунака, описивању ситуација и представљању књижевног света и прилика у делима. У завршном делу рада откриваће се циљеви комике: од оног када се ведрим смехом читаоца може насмејати, преко ситуације у којој се у делу представљају друштвене појаве које би требало исмевати са циљем да се искорене, па до ситуација у којима се јавља црни хумор и смех који може произвести код читаоца зачудност, гнушање или страх.

Кључне речи: ученици са изузетним способностима, облици смешног, дела Бранислава Нушића.

Ана Д. Козић

Институт за књижевност и уметност, Београд

Истраживач – сарадник

anakozić92@gmail.com

ПЕСМЕ О МОЦАРТУ ИВАНА В. ЛАЛИЋА И ФИЛМ АМАДЕУС МИЛОША ФОРМАНА

У раду се износе компаративни увиди у тумачењу Лалићевих песама о Моцарту – „Моцарт” из збирке *Круї*, „Моцарт” из збирке *Сирасна мера* и „Моцартов гроб” из збирке *Смеиње на везама* – и филма *Амадеус*, који је режирао Милош Форман по сценарију Питера Шафера 1984. године. Разлози за упоредно сагледавање наведених дела налазе се у биографским подацима песника (Лалићева фасцинација Моцартом и Формановим филмом), као и у заједничком тематско-мотивском репертоару везаном за Моцарта, као и значајним сличностима у разматрању проблема уметничког стварања и извора уметничке инспирације. Кроз анализу конкретних примера, рад упућује на могућности разматрања везе између поезије и филма, кроз осврт на основне разлике и сличности између филмског и поетског језика.

Кључне речи: филм, поезија, Моцарт, аутопоетички елементи.

Tamara P. Labudović

Univerzitet Crne Gore – Filološki fakultet Nikšić

Saradnik u nastavi i doktorand

tamaraplabudovic@gmail.com, tamarap@ucg.ac.me

MALVININ ŽIVOTOPIS; PUT OD SVETICE DO GREŠNICE, OD ŽRTVE DO MUČITELJKE

Predmet našeg interesovanja jeste kratki roman Mirka Kovača *Malvina, životopis Malvine Trifković*. U radu ćemo pratiti razvoj lika glavne junakinje Malvine koja u tekstu dobija status antijunakinje. Malvina je prema terminologiji J. Lotmana lik dejstvovalac, stoga ćemo izučavati njeno ponašanje unutar klasifikacionog semantičkog polja i njen prelazak u semantičko antipolje. Transformacija Malvininog lika realizuje se na dva plana. Prvi podrazumijeva Malvininu homoseksualnost i bijeg iz pravoslavnog vaspitališta, što je put od svetice do grešnice, a drugi plan jeste Malvinina metamorfoza iz žrtve i nježne ljubavnice u dželata i surovu mučiteljku. Sagledavajući Malvinin lik kroz detekciju konstantne ambivalentnosti njenog bića ukazaćemo i na kontrastne deformacije koje se realizuju na frazeološkom planu teksta.

Mržnja, kao kohezioni element među likovima ovog romana, postaje i Malvinino obilježje. Kulminacija njene sadističke osvete i mržnje ogleda se u podvođenju sedamnaestogodišnje počerke. Nakon krajnje destruktivnog ponašanja Malvina će završiti u manastiru kao pokajnica, što predstavlja njenu završnu transformaciju. Kroz lik ove junakinje pratićemo i aktivaciju grotesknog koda i sagledati posljedice te aktivacije.

Ključne riječi: lik dejstvovalac, antijunakinja, svetica-grešnica, žrtva-mučiteljka, groteskni kod.

Јована С. Лазовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

jovanaa.lazovicc@gmail.com

**ЖАНРОВСКА ПРОЖИМАЊА СТЕФАНОВЕ
ХИЛАНДАРСКЕ ПОВЕЉЕ И САВИНОГ ЖИТИЈА
СВЕГОГ СИМЕОНА**

У овом раду анализираћемо жанровска преплитања *Хиландарске повеље* Стефана Првовенчаног и *Житија Светог Саве*, која ћемо сагледати кроз присуство мотива рајске горе као и библијских елемената у оба наведена дела. Такође, предмет нашег интересовања биће и жанровске карактеристике средњовековног житија и повеље.

Кључне речи: житије, повеља, жанрови, алегорија, рајска гора.

Наталија В. Лекић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

mauricia.rock@gmail.com

ИНТЕРТЕКСТУАЛНА И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ОРИГИНАЛА И ПРЕВОДА ПЕСМЕ „280” ЕМИЛИ ДИКИНСОН

Поезија Емили Дикинсон је комплексна и херметична и као таква велики је изазов за преводиоце. Пошто превод подразумева тумачење песме, веома је битно да то тумачење буде усклађено са смислом саме песме. За смислом песме трага и теоретичар Мишел Рифатер који сматра да песнички текст има коначно и стабилно значење. Како би то постигао, Рифатер формулише свој метод анализе који се темељи на концепту интертекста односно интертекстуалности у поезији. Интертекст је неодвојиви део песничког текста, а крајњи циљ тумачења песме јесте формулисање матрице као њеног редукованог смисла. Матрица је она непромењива структура песме до које се долази преко њених варијанти, односно „неграматичности” у оквиру саме песме. Неграматичности представљају препреке које се опирају мимези, те се могу превазићи једино помоћу интертекстуалних асоцијација. Задатак овог рада ће зато бити проналазак конкретног смисла, односно матрице песме „280” Емили Дикинсон преко неграматичности и интертекста, а затим и анализа и евалуација превода у светлу матрице.

Кључне речи: Мишел Рифатер, матрица, неграматичност, интертекст, превођење

Драгана С. Лисић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент мастер академских студија

lisic.dragana@jjzmaj.edu.rs

КОМПАРАТИВНО ЧИТАЊЕ РОМАНА ГОСПОЋА ДАЛОВЕЈ ВИРЦИНИЈЕ ВУЛФ И ЛАГУМ СВЕТЛАНЕ ВЕЛМАР ЈАНКОВИЋ

Рад се бави упоредном анализом романа *Госпођа Даловеј* Вирциније Вулф и *Лајум* Светлане Велмар Јанковић. Полази се од претпоставке да, будући да се у оба романа ради о (после)ратном контексту, везаном за Први светски рат са једне, и Други светски рат са друге стране, исприповеданом из женског угла, мора постојати извесна сличност између њих. Разматра се и какве су разлике, будући да је један роман везан за Велику Британију, а други за Југославију, да једну ауторку рат затиче у зрелом добу, а другу као девојчицу, да један роман настаје непосредно после рата, а други са значајне временске дистанце од скоро пола века након рата, те како се то осликава на начин приповедања у делима. Рад се користи компаративном методом и феминистичком критиком, будући да је Вирцинија Вулф једна од зачетница феминистичке критике, а да и у *Лајуму* затичемо јунакињу са сличном свешћу. Прати се однос главних јунакиња, Кларисе Даловеј и Милице Павловић, према супругу, другим женама, према женском детету, те према самим себи, односно, свом положају у друштву, имајући у виду да обе јунакиње припадају вишем слоју друштва, који у *Лајуму* бива угрожен појавом комунизма. Долази се до закључка да се сличност ова два романа огледа не само у очигледностима, у погледу женског јунака и ратне тематике, него и у бројним другим мотивима, попут времена, града, снобизма и других.

Кључне речи: компаративно читање, феминистичка критика, слика рата, женски лик, снобизам.

Симонида С. Лончар

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент основних академских студија

simonida.loncar26@gmail.com

ПОЛОЖАЈ МНОГОЗНАЧНОГ У ПЕСНИШТВУ ЛУКИЈАНА МУШИЦКОГ

Путем поступног читања слојева поезије Лукијана Мушицког, може се рећи да је уочљива својеврсна синтеза разнородних знања у репрезентативном класицистичком ствараоцу, делатнику при највишим интелектуалним и црквеним редовима. У том смислу, песничка дела Лукијана Мушицког одражавају издашно познавање или осећање културне прошлости човека: периода античког, средњовековног, барокног, према појединим ставовима „практично немачког” или „руског” класицистичког, као и извесне антиципације будућих, модерних настојања у књижевности, што би представљало привилегију данашњем читалачком сензибилитету. Често дидактички интонирана, поједина песничка дела овог аутора проналазе упориште у традиционалном, како на тематском фону (најшире узев – у хришћанској традицији), тако и на плану форме, стварајући низове паремичких стихова, обраћајући се, углавном, појединцу обликованом доследно у духу колектива. Осим тога, као својеврсни манир Лукијана Мушицког се може разумети интертекстуалност, која рефлектује, за оно време, широко образовање, што говори у прилог високој стваралачкој свести, осећају за дистинкцију између дословног и пренесеног значења, па се и тај аспект може разумети као занимљив за тумачење поезије овог аутора.

Циљ рада је да се, путем анализе стихова, уоче и разраде ставови о присуству дидактичког, паремичког, интертекстуалног и пренесеног значења, као и да се, у контексту везе са модерним, укаже на – иако временски дистанциране – ипак постојане сличности и разлике између односа према концепту земље (у сваком њеном значењу) у стваралаштву Лукијана Мушицког, са једне, и Вељка Петровића, са друге стране.

Кључне речи: поезија, Лукијан Мушички, многозначно, интертекстуалност, земља.

Невена И. Лукинић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – приправник

nevena.lukinic.ist@fil.bg.ac.rs

АУСТРОУГАРСКА НА ПУТОПИСНОЈ МАПИ СВЕТСКИХ ПУТНИКА ИВЕ АНДРИЋА И МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

У средишту интересовања овог рада налазе се путописни запис „Кроз Аустрију” (1923) Иве Андрића и путопис *Писма из Париза* (1921) Милоша Црњанског, са настојањем да се у њиховом компаративном сагледавању тумаче поступци којима је грађена слика Аустроугарске монархије, не би ли се уочила јединственост, или пак једнообразност, у доживљајима ове земље код наведених писаца. Иако се и у њиховим другим делима Двојна монархија појављује као посредна или непосредна тематска окосница, у овом истраживању определили смо се ипак за изабрану путописну прозу, будући да је она обједињена заједничким жанровским полазиштем и његовом особеном природом. Такође, на овакав избор утицала је и временска блискост изабраних путописних записа: наиме, оба дела припадају раном периоду стваралаштва двојице писаца. Најзад, имајући у виду да је граница између фикционалног и стварног у путописима веома суптилна, те да се путописни дискурс неретко приближава аутобиографском, у раду ћемо се осврнути и на улогу и значај Аустроугарске монархије у формативном искуству Иве Андрића и Милоша Црњанског.

Кључне речи: Иво Андрић, Милош Црњански, „Кроз Аустрију”, *Писма из Париза*, путопис, Аустроугарска (Аустрија), Беч.

Јелена Д. Лукић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

jecalukic78@gmail.com

МАКЕДОНСКИ ПРЕВОДИЛАЧКИ ЕКВИВАЛЕНТИ СРПСКИХ ПРЕТЕРИТАЛНИХ ОБЛИКА

У раду се приказује компаративна анализа претериталних облика у српском и македонском на Андрићевој приповеци *Пути Алије Ђерзелеза*. На плану синтаксе српски и македонски се прилично разликују, што овај рад треба и да покаже. Као важан сегмент синтаксе издваја се и синтакса глаголских облика, која је у фокусу у овом раду. Приказују се сличности и разлике у употреби перфекта, аориста, имперфекта и плусквамперфекта, а такође се и дају објашњења у вези са датим разликама. Најважније је указати на основна значења ових облика у оба језика, јер се ту увиђа највеће размимоилажење у поређењу синтаксичких облика. Осим претериталних облика, пажња се усмерава и ка наративном презенту. На крају можемо рећи да српски и македонски, колико год сличности показивали у разним другим језичким сферама, на плану прошлих глаголских облика имају много више разлика.

Кључне речи: претеритална времена, компаративна анализа, синтакса глаголских облика.

Марија Д. Луковић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за проучавање језика и књижевности

Истраживач – приправник

marijakv95@gmail.com

ТИПОВИ ТУЂЕГ ГОВОРА У РОМАНУ *ОКРЕТИШТЕ* ДАМИРА КАРАКАША

Предмет рада јесу типови туђег говора у роману *Окре̑ти̑ште* Дамира Каракаша. Рад се пише са циљем уочавања типова туђег говора у истраживаном роману, испитивања њихових структурних карактеристика, као и издвајања конкретних примера у оквиру датог корпуса према класификацији М. Ковачевића.

Кључне речи: туђи говор, управни говор, неуправни говор, *Окре̑ти̑ште*.

Тамара М. Љујић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – сарадник

tamara.lujic.ist@fil.bg.ac.rs

ПОЛИТИКА И ИСТОРИЈА У ИСТОРИЈСКИМ ДРАМАМА МИЛОША ЦВЕТИЋА

Историјске драме Милоша Цветића у историјама књижевности нису заузеле значајно место због своје мале естетске вредности. Ипак, изузетно велика популарност коју су имале код публике указује да су ова књижевна дела одабиром тема и начином приказивања историје успела да пробуде интересовање публике. У овом раду ће бити анализиран начин на који су актуелне политичке идеје утицале на начин приказивања историје у драмама Милоша Цветића.

Кључне речи: Милош Цветић, историјска драма, политика, историја.

Јелена И. Маринков

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

j.marinkov.93@gmail.com

ИДЕОЛОГИЈА И СТВАРНОСТ У ДРАМИ *БАЛКАНСКИ ШПИЈУН*

У овом раду покушаћемо да применимо савремене приступе у проучавању модерне драмске књижевности анализирајући драму Душана Ковачевића *Балкански шпијун*. Настојаћемо да применом књижевнотеоријског приступа драми Манфреда Пфистера и у основи филозофских теорија Жана Бодријара и Мишела Фукоа, као и освртом на тумачење драме у идеолошком кључу младог проучаваоца Николе Јанковића, покажемо како паралелна примена приступа, метода и теорија из различитих домена мишљења може бити и те како плодотворна. Подразумева се да у анализи *Балканског шпијуна* наведене теорије не могу бити примењене у потпуности, те ћемо Пфистерову теорију применити на тумачење преваходно структурних карактеристика драме, док ће теорија симулакрума и разматрање о концепту затвора бити примењени на идејном и проблемском слоју *Балканског шпијуна*.

Кључне речи: *Балкански шпијун*, Душан Ковачевић, драма, симулакрум, идеологија.

Немања Н. Марјановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

ahronmona@gmail.com

**РЕКОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈА БИБЛИЈСКЕ
„ПРИЧЕ О БЛУДНОМ СИНУ” У ДРАМИ
СЕМА ШЕПАРДА *ПОКОПАНО ДЕТЕ***

У раду, структуралистичком методом, размотрићемо како се новозаветна „Прича о блудном сину” прекодира у драми Сема Шепарда *Покопано дете*. Писац ресемантизује уобичајену симболику библијске параболе и, у контексту књижевности XX века, жели да покаже да у савременом свету не постоје вечне вредности.

Кључне речи: Шепард, библијска парабола, блудни син, родоскврнуће.

Сара Ж. Матин

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Истраживач – приправник, докторанд

sara.matin124@gmail.com

ГРАД-ЋУБРИШТЕ-ЗАМАК: ПРОЗА ЛЕОНИДА ШЕЈКЕ

У раду се прози Леонида Шејке настоји приступити са књижевно-теоријског становишта. Иако Леонид Шејка примарно није био књижевник, кроз форме, језик и слике књижевности, проговарао је о преокупацијама из своје основне вокације – сликарства. Проза овог аутора показује се као антиципаторска и веома важна у исправнијем разумевању формалних и поетичких особености српске књижевности друге половине двадесетог века, обједињујући у себи идеје и парадигме, које ће свој пун потенцијал остварити тек након осамдесетих година. Истраживачку пажњу смо стога усмерили на покушај да се испита однос тих идеја и парадигми док нису постале књижевна пракса и периода када су већ у великој мери имале своја теоријска уобличења, или су, барем, биле део свеснијег поетичког чина писаца. Анализи текстова из тријаде *Град-Ћубриште-Замак 1–2*, насталих 1957. године, а приређених за штампу 1982. од стране Бранка Кукића, приступа се у компаративном кључу. У оквиру овог дела осветлиће се експлицитни утицаји прозе Леонида Шејке на тематске, формалне и поетичке особености писаца као што су Данило Киш, Бора Ћосић, Миленко Пајић, итд. У другом делу рада се пак указује на важност метафоре ђубришта и репрезентације града у Шејкиним текстовима, што његову прозу смешта у оквире (пост)модернистичке полемике и због чега ју је могуће посматрати, с једне стране у дијалогу са Томасом С. Елиотом, а с друге стране са Томасом Пинчоном. Циљ рада јесте допринети реактуелизацији дела Леонида Шејке, увидети како се његово дело одразило на српску књижевност, али и посматрати га у оквиру ширег контекста, односно светске књижевности.

Кључне речи: Леонид Шејка, модернизам, постмодернизам, град, метафора ђубришта.

Jovana Z. Milovanović

Univerzitet u Beogradu – Filološki fakultet

Istraživač – pripravnik

jovana.milovanovic@fil.bg.ac.rs

Tara Č. Pešić

Akademija tehničko-strukovnih studija – Visoka škola elektrotehnike i računarstva

Asistent

tara.djelic@gmail.com

PEER-TO-PEER LEARNING IN HIGHER EDUCATION IN SERBIA: EXPERIENCES AND PERSPECTIVES AT PHD STUDIES

Peer-to-peer learning and evaluation have been recognized in recent years as approaches which stimulate students and encourage them to take an active role in the learning process as opposed to traditionally passive role students had within classic lectures. The aim of this paper is to consider different facets of peer-to-peer learning on PhD level and compare theoretical framework with experience of PhD students at the Faculty of Philology. We will present a qualitative analysis of various aspects of peer-to-peer learning the informants encountered during their post-graduate studies. The research takes in consideration the aforementioned experiences in peer-to-peer programs, with a particular emphasis on their experience in Research is Back peer-to-peer workshop on academic writing and research tools. By comparing informants' experiences and existing research on the topic, we wish to analyze the benefits of this approach and its potential for implementation in higher education in Serbia. We believe that offering more peer-to-peer workshops would allow students to gain not only relevant knowledge within their respective field, but also acquire new skills that they can use beyond the scope of traditional PhD studies.

Key words: peer-to-peer learning, academic writing, academic workshops, extracurricular activities

Ана Љ. Миковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

anakisa87@yahoo.com

НАСТАВНИ ОГЛЕД О ДЕМИНУТИВИМА У ТРИ ПЕСМЕ НОВИЦЕ ТАДИЋА

У раду се, из методичког угла, упоредним приступом преко појаве деминутива тумаче три песме Новице Тадића. Основна идеја је да деминутиви измењеног основног значења могу представљати значајне интеграционе чиниоце за тумачење Тадићевих изабраних песама у школској настави. Такође, да њихово тумачење може бити врста стилске и граматичке вежбе којом се утврђују и усвајају нова знања и умења из ових области на часу. Разлика обичних и Тадићевих деминутива почива на идеји Прашког лингвистичког кружока о денотативном, као основном, и конотативном, као пренесеном или просто измењеном значењу, које нарочито у књижевном језику постаје жижно место поетске информације. Тадићев деминутив се на примерима и тумачењем „стих по стих” доводи у везу са категоријама ироније и гротеске, као и са стварањем карактеристичне мрачне слике Тадићевог света. Принцип по ком се јавља, често подразумева механизам скривеног или неочекиваног значења, што прати нарочита стилска ефектност и експресивност. Основне одлике деминутива у поезији Новице Тадића су модификованост значења, вишезначност и стилска функционалност.

Кључне речи: Новица Тадић, деминутиви, иронија, гротеска, стил.

Тања Д. Миленковић
tanja.src@gmail.com

ПРИНЦЕЗА-МАМАЦ У СРПСКИМ НАРОДНИМ БАЈКАМА

У овом раду је анализиран тип јунакиње, принцезе-мамца у српским народним бајкама. Рад је подељен на четири целине ради бољег прегледа. У првој целини се открива значај мотива змајеве снаге у корелацији са типом јунакиње, који представља принцеза коју змај отима – фаталном женом. Затим је у другом делу рада приказан значај фигуре змаја у народним предањима, епским песмама и бајкама. Фигура змаја је анализирана на примеру четири српске народне бајке: „Аждаја и царев син”, „Баш-Челик”, „Чардак ни на небу ни на земљи” и „Златна јабука и девет пауница”. Из наведених бајки је изведена схема пада змаја-љубавника према функцијама јунака из дела *Морфологија бајке* Владимира Пропа. Потом се у последњем делу рада анализира приповетка „Труп” Иве Андрића, да би на њеном примеру било откривено због чега змај открива принцези тајну своје снаге. Циљ ове анализе је да се индуктивним приступом дође до мотивације змаја-непријатеља, тачније, разлога зашто има поверења у принцезу-таоца, да би јој открио тајну којом може да га убије.

Кључне речи: змај, принцеза, мамац, бајка, шпијунка.

Тијана С. Миленковић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Универзитет у Бечу – Филолошко-културолошки факултет

Докторанд

tijana.milenkoviceva@gmail.com

ТВОРБА РЕЧИ У ИНТЕРНЕТСКОМ ДИСКУРСУ

Предмет истраживања су творбени модели који се појављују у интернетској кореспонденцији међу говорницима српског језика. Рад се састоји из пет целина. У првој се износе опште одлике електронског дискурса и карактеристике везане за интернетску преписку на српском језику. Друга целина посвећена је корпусу, који је сачињен од примера ексцерпираних с *Крсћарице*, највећег интернетског форума у Србији. Трећа даје осврт на постојање различитих творбених модела, док се у четвртој врши анализа примера, класификованих по творбеним поступцима. У петом делу рада износе се закључци и даје графички приказ заступљености забележених творбених модела у преписци корисника *Крсћарице*. Циљ рада је испитивање тенденција у употреби скраћеница и новотвореница у српском језику интернета.

Кључне речи: електронски дискурс, интернетска комуникација, српски језик, творба речи, скраћенице.

Бојан Б. Минић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

rekominic@yahoo.com

ОПИС И АНАЛИЗА ПРИМЈЕРА ДОЊОМОРАЧКОГ ГОВОРА НА ОСНОВУ АУДИО-СНИМКА РАДА МИРКОВА ДАНИЛОВИЋА ИЗ 1935. ГОДИНЕ

Рад представља опис и анализу звучног записа на којем се налази усмено казивање двадесетосмогодишњег гуслара и пјевача Рада Миркова Даниловића из Ђуђевине у Доњој Морачи, општина Колашин, снимљеног 25. јуна 1935. године. Снимак је дио колекције чувеног харвардског професора Милмана Перија. У раду ћемо приказати прозодијске, фонетске и фонолошке, морфо(но)лошке, синтаксичке и лексичке одлике говора поменутог казивача, као изворног представника доњоморачког говора, описујући неке неочекиване или необичне црте попут умекшног *л*, пуног облика инфинитива, прилога попут *одовде* или *ондај*, рецције прилога *слично* са дативом умјесто генитива итд. Како говор Доње Мораче није у потпуности и детаљно описан, а у говору Рада Даниловића налазимо и неке особености које ранији описи говора колашинског краја не биљеже у том облику, сматрамо да овај рад може допринијети јаснијем увиду у особине тог говора (макар у једном временском периоду) и његовом бољем опису.

Кључне речи: доњоморачки говор, народни говори, говори Црне Горе, дијалектологија.

Ана Н. Митровић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

истраживач – приправник

amitrovic2020@gmail.com

ИЗГУБЉЕН У КУЋИ СМЕХА – ХРПА РАСПАРЧАНИХ СЛИКА ИЛИ ПАРОДИЈА МОНОМИТА

Овај рад представља анализу венца приповедака *Изгубљен у кући смеха* аутора Џона Барта. Кроз призму постмодерне теорије, као и самог Бартовог критичког рада у есеју „Књижевност исцрпљености” анализира се фрагментарност збирке. Фрагментарност је приказана и кроз студију форме и кроз студију саме теме. Са друге стране, као нит која би повезала ову збирку у целину предложена је критика мономита Џозефа Кембела. Из ове критике извучени су најилустративнији делови. Овај рад тежи да отвори пут новим истраживањима која настоје да повежу Бартово дело са критиком архетипа и постмодернистичким појмом фрагментарности.

Кључне речи: *Изгубљен у кући смеха*, фрагментарност, мономит, архетип, постмодерна.

Велимир Д. Младеновић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Универзитет у Поатјеу – Лабораторија Форелис

Докторанд

velimirmladenovic@gmail.com

**„РЕСЕТОВАЊЕ БРОЈАЧА ИСТОРИЈЕ”:
СУДБИНА СВЕТА У РОМАНУ
НЕОЧЕКИВАНА БРАЋА АМИНА МАЛУФА**

Неочекивана браћа (*Nos frères inattendus*), најновији роман француског аутора Амина Малуфа (Amin Maalouf) свакако није његов најуспелији, али је засигурно један од ретких у француској књижевности који за тему има апокалиптичну визију света, након потенцијалне експлозије атомске бомбе. Овај роман нејасног жанровског одређења осцилира између научне фантастике, љубавног романа, једне крими приче, дневника и филозофског списа. Зато ћемо ми у нашем излагању представити дистопијску визију света осликану у овом роману. Анализираћемо и актуелност овог романа у контексту данашњих политичко - економских односа, али и у контексту неких сличних романа из француске књижевности. Показаћемо која књижевна средства аутор користи у једном оваквом „роману антиципације” да обради и вечне литерарне теме као што су однос појединца и друштва, у једном специфичном тренутку који „ресетује бројаче историје” и за време догађаја који нису „преобразили само широки свет”.

Кључне речи: Амин Малуф, дистопија, атомска бомба.

Зорица Н. Младеновић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

zoriga@zimco.com

РЕФЛЕКСИЈА ВИДОВДАНСКИХ ПЕСАМА У ДРУГОЈ КЊИЗИ СЕОБА

У овом раду показате се трагови *Видовданских њесама* из 1919. године у *Друјој књизи Сеоба*, објављеној 1962. године, писаној у егзилу након што је аутор стекао искуство два светска рата, бездомља и снажне егзистенцијалне кризе. Премда су наизглед у питању неспојиви делови опуса Милоша Црњанског, циклус *Видовданских њесама* видљив је у *Друјој књизи Сеоба* кроз специфичан однос аутора према миту и традицији. *Видовданске њесме* настале су у младалачком заносу нескривене авангардне реторичности и под непосредном импресијом Великог рата. *Друја књига Сеоба* написана је у Лондону где је Црњански као изгнаник боравио не знајући да ли ће икада моћи да се врати у отаџбину која је претрпела корените промене друштвеног система. Павле Исаковић добрим делом потиче управо из те мисаоне традиције, дефинисане кроз идеју бесмисла и немоћи да се било шта промени. Он се ипак, како кроз појединачне песме, тако и кроз целокупан циклус, недвосмислено показује као чувар наслеђеног косовског мита о пропасти Српског царства на Косову пољу. У том сегменту препознајемо везу са *Видовданским њесмама*. Циљ рада је да компаративном и аналитичком методом укаже на лексичке паралеле и мисаоне целине које повезују песнички циклус и роман.

Кључне речи: Црњански, *Видовданске њесме*, *Друја књига Сеоба*, косовски мит.

Шана С. Младеновић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

sanamladenovic@gmail.com

ТЕМА ЗАХВАЛНОСТИ У СЛУЖБИ РАЗВОЈА ЕМОЦИОНАЛНЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ УЧЕНИКА НА ПРИМЕРУ АНАЛИЗЕ ПЕСМЕ СТЕВАНА РАИЧКОВИЋА „ХВАЛА СУНЦУ, ЗЕМЉИ, ТРАВИ”

Ослањајући се на Големанов рад и мишљења водећих стручњака из области емоционалне интелигенције, попут Питера Саловеја и Џона Мејера, показаћемо зашто је развој емоционалне интелигенције један од најважнијих васпитних циљева данашњице. Капитално дело Данијела Големана *Емоционална интелигенција* садржи низ научних истраживања које доказују непроцењиву вредност развоја емоционалне писмености од најранијег школског узраста, истичући да је учење емоционалних и социјалних вештина целоживотни процес. Анализом песме Стевана Раичковића „Хвала сунцу, земљи, трави” и кратком радионицом поводом дела представићемо како се развој емоционалне интелигенције може подржати и остварити у настави књижевности кроз тему захвалности. На тај начин показаћемо да се најважније емоционалне лекције могу уклопити у већ постојећи школски систем и да се преко теме захвалности могу подстицати неке од основних емоционалних вештина, као што су: самосвест, управљање осећањима, превазилажење стреса, емпатија, комуникација, самооткривање, самоприхватање, лична одговорност и самопоуздање. Надамо се да ћемо овим радом проширити свест о значају развоја емоционалне интелигенције и неизмерном потенцијалу који књижевност има у развоју емоционалних вештина кроз већ постојећи школски систем.

Кључне речи: емоционална интелигенција, захвалност, Стеван Раичковић, савремени приступ проучавању књижевности у настави, радионица.

Ерсан С. Муховић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

ersan.muhoVIC@gmail.com

ПРЕКЉУЧИВАЊЕ КОДОВА СА СОЦИОЛИНГВИСТИЧКОГ И ПРАГМАТИЧКОГ АСПЕКТА

У овом раду ћемо покушати да дефинишемо појам прекључивања кодова (*code-switching*) кроз осврт на литературу која посматра појаву прекључивања са аспекта социолингвистике и прагматике. У оквиру социолингвистике, посебно кроз студије језикâ у контакту, постоје проучавања о двојезичности и вишејезичности у оквиру којих долази до појаве прекључивања кодова у свакодневной комуникацији и реалним говорним ситуацијама. Са друге стране, у оквиру прагматике, можемо говорити о анализи конверзације у различитим лингвистичким контекстима, а то је омогућило да говоримо о теорији прекључивања кодова са прагматичког аспекта. С обзиром на то да се прекључивању може приступити са више различитих аспеката, чији нивои проучавања се у неким деловима и поклапају, у раду ћемо представити теоријске поставке овог језичког феномена и различите примере у којима долази до прекључивања кодова.

Кључне речи: прекључивање кодова, социолингвистика, прагматика, анализа конверзације, језици у контакту, двојезичност, вишејезичност.

Ленка С. Настасић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент основних академских студија

lenanastasic@gmail.com

**СУДБИНА ЛИКА „УКЛЕТЕ” ТУЋИНКЕ
(Л. КОСТИЋ – МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ И Ђ. ЈАКШИЋ –
ЈЕЛИСАВЕТА, КНЕГИЊА ЦРНОГОРСКА)**

Рад се бави компаративном анализом судбине лика уклете туђинке и њене улоге у страдању државе Црнојевића у трагедијама Ђуре Јакшића и Лазе Костића. Упоредјујући мотивску сложеност и оправданост тока радње у драмама *Јелисавета*, *кнегиња црногорска* и *Максим Црнојевић* тежи се дубљем схватању механизма општег пропадања. Посматрањем категорија познатих из народне традиције и песништва у светлу романтичарског стваралаштва долазимо до семантичких одлика њихове суживљене артикулације. Ради бољег разумевања дела сагледаваће се однос према прототекстуалном материјалу. На том плану, испитаћемо делокруге устаљених мотива коби пре свега жене, а затим и уклетости лепоте уопште. Драмски ликови Јелисавете и Анђелије, као својеврсни упливи *femme fatale* у српску књижевност, показале се слични по ефекту који изазивају, а сасвим супротстављени по начину односа према другом и другачијем. Појам кривице се на тај начин уопштава и шири на заједницу која је себе саботирала. „Окидач” у виду странкиње довешће нас до преиспитивања одредница свог и туђег ради откривања узрока неопходности трагичног страдања.

Кључне речи: трагедија, уклета туђинка, лепота, идентитет, родољубље.

Марија С. Недељковић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за проучавање језика и књижевности

Истраживач – сарадник, докторанд

marija.rakovic@filum.kg.ac.rs

МОДЕЛИ ПРОСТИХ РЕЧЕНИЦА У РОМАНУ *ИСПОД ТАВАНИЦЕ КОЈА СЕ ЉУСПА* ГОРАНА ПЕТРОВИЋА

Рад се бави анализом модела прости реченице у роману *Испод таванице која се љуспа* Горана Петровића. Циљ је да се испитају: (1) четири основна модела прости реченице, као и њихове варијације с обзиром на то да се они, теоријски, могу неограничено ширити; (2) факултативни реченични чланови којима се проширују модели и (3) начини на које модели прости реченице имају утицаја на стил писања Горана Петровића. Нужни реченични модели варирају на основу три критеријума: (1) комуникативни циљ (обавештајне, упитне и узвичне); (2) истинитосна вредност (афирмација и негација) и (3) модална вредност реченице. Анализа корпуса је показала да су факултативни чланови нужних реченичних модела атрибут и прилошке одредбе у форми предлошко-падежне конструкције чешћи, али да су присутне и синтагматске јединице са истом синтаксичком функцијом. Употреба модела прости реченица у роману *Испод таванице која се љуспа* може се сматрати стилском одликом писца Горана Петровића.

Кључне речи: проста реченица, факултативни реченични чланови, *Испод таванице која се љуспа*, Горан Петровић.

Марија Ж. Ненадић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за научноистраживачки рад

Истраживач – приправник

marija.nenadic@filum.kg.ac.rs

Марко М. Милошевић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за научноистраживачки рад

Истраживач – приправник

markomilosevicnp97@gmail.com

**АНАЛИЗА ЕЛЕМЕНАТА КУЛТУРЕ У УЏБЕНИКУ
*ENGLISH FILE (INTERMEDIATE)***

Предмет овог рада јесте анализа уџбеника за енглески језик *English File (intermediate)* аутора Клајва Оксендена и Кристине Латам-Куниг. Један од примарних циљева јесте утврђивање удела присутности англофонне, међународне и локалне културе како би се увидело може ли ученик чији је матерњи језик српски развити интеркултуролошку компетенцију. Методом анализе садржаја подробно се ексцерпирају активности у којима су уочени елементи трију култура, при чему се посматрају кроз призмину Хинкелове дихотомије – површинска култура (енг. *visible culture*) наспрам дубинске културе (енг. *invisible culture*) – зарад утврђивања обимности поменутих категорија.

Кључне речи: анализа уџбеника, англофона култура, међународна култура, локална култура, површинска/дубинска култура.

Лука З. Николић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

pureexpressionlessness@gmail.com

АПОЗИТИВНЕ РЕЛАТИВНЕ РЕЧЕНИЦЕ: ИЗМЕЂУ СЕНТЕНЦИЈАЛНЕ И ТЕТИЧКЕ ГРАМАТИКЕ

Релативне реченице имају посебно место у оквиру синтаксе (индо) европских језика: с једне стране, оне одликују све индоевропске језике, укључујући и њихову најстарију емпиријску потврду – хетитски језик; с друге стране, европски језички ареал карактерише специфична канонска релативна структура, која се стога сматра једним од синтаксичких европеизама. У многострукости лингвистичке литературе посвећене феномену релативних реченица, која се може објаснити управо у контексту претходно истакнутих европоцентричних чињеница, незаобилазно питање представља бинарна концепција релативних реченица као атрибутских или апозитивних. Ово излагање настојаће да прототипичне апозитивне релативне реченице измести из традиционалног домена сентенцијалне граматице, који ће остати резервисан за атрибутске и квантификаторске релативне реченице, и посматра их у новим координатама тетичке граматице. Покушаћемо, дакле, да на примеру апозитивних релативних реченица у српском језику њихове већ препознате диференцијалне одлике на семантичком и прозодијском нивоу – нерестриktivну семантику и прозодијску независност од остатка матричне синтаксеме – повежемо са другим генералним особинама тетичких јединица, као и са процесом кооптације, когнитивно-комуникативним процесом нарочитог трансфера језичког материјала из једног дискурсног домена у други у циљу остваривања неке метатекстуалне функције. У покушају поимања тетичке природе апозитивних релативних реченица неколика питања јављају се као нужна и истовремено адекватно оцртавају кључне моменте нашег излагања: да ли је и у којој мери помирљива тетичност ових реченичних структура са њиховом граматикализованошћу и ограниченом линеаризацијом; колико, заправо, формални параметри подржавају успостављање дихотомије између тетичких (апозитивних) и сентенција-

лних (атрибутских и квантификаторских) релативних реченица; какав је опсег апозитивних релативних реченица и да ли их он приближава прагматичким или синтаксичким елементима.

Кључне речи: српски језик, синтакса, тетичка граматика, апозитивне релативне реченице.

Александар С. Николић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Асистент

aleksandar.nikolic@ff.uns.ac.rs

ПРОБЛЕМИ ПРЕВОЂЕЊА КУЛТУРНО СПЕЦИФИЧНЕ ЛЕКСИКЕ У НЕМАЧКОМ ФИЛМУ *МАНИТУОВА ЦИПЕЛА (DER SCHUH DES MANITU)*

Овај рад бави се српском културно специфичном лексиком у немачком филму *Манићуова ципела* (нем. *Der Schuh des Manitu*). Циљ истраживања јесте контрастирање културно специфичног садржаја при чему је немачки полазни, а српски циљни језик. Методом анализе превода издвојиће се најпре све културно специфичне секвенце из оригинала како би се контрастирале са титлованим преводом на српски. Корпус чине сви ексцерпирани примери културно специфичне лексике из немачког оригинала и одговарајући примери у српском преводу. Сви сакупљени примери биће подвргнути анализи која ће приказати преводачка решења културних референци као и успешност истих, односно степен компатибилности два језика у овом домену. Корпус ће најпре бити класификован и анализиран с обзиром на мање тематске групе након чега ће уследити свеобухватни приказ свих сегмената корпуса.

Кључне речи: културно специфична лексика, превођење, *Манићуова ципела*, немачки, српски.

Наташа В. Нинчетовић

Универзитет у Приштини са привременим седиштем

у Косовској Митровици – Филозофски факултет

Асистент

natasa.nincetovic@pr.ac.rs

CONSUMERISM AND MEDIA SIMULACRA IN THE POSTMODERNIST FRAMEWORK OF DELILLO'S *WHITE NOISE*

Although DeLillo seems unwilling to categorize his novels as either modernist or postmodernist, the author of this research claims that *White Noise* is distinctly postmodernist. The postmodern condition of the characters of *White Noise* is to a great extent molded by television and consumerism, which are perceived as tools of the “culture industry”. The aim of the culture industry is to create individuals whose freedom is reduced to freedom of choice among the offered and imposed roles and lifestyles. Moreover, television blurs the distinction between the simulation and the real. Whereas media simulacra are generally considered an important aspect of the novel, the critics mostly propagate the attitude that consumerism is not a major theme in DeLillo’s novels of the eighties. However, the author argues that consumerism shapes experience of DeLillo’s characters and is closely related to the mass media. Although the effects of the mass media are predominantly negative, television, supermarkets and shopping malls are modern temples which alleviate the fear of death in the fictional world of DeLillo. Jack Gladney, the narrator and the protagonist of the novel, attempts to become an image of a university professor who constructs his identity through consumerism and adherence to a particular lifestyle. Being a modernist lost in the postmodern era, he matures by accepting his postmodern condition. He creates an authentic moment by refusing to act in the expected way. Jack’s conflict with Willie Mink, which is a parody of confrontation, symbolizes the only possible originality in the postmodern age.

Key words: Jack Gladney, role, lifestyle, Baudrillard, television.

Милена С. Опарница

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Асистент

mihajlovic.milena@gmail.com

ПРЕГЛЕД ДОСАДАШЊИХ ПРИСТУПА АНАЛИЗИ ДЕМИНУТИВА

Теоријски приступи анализи деминутива се разликују пре свега у односу на интерпретацију интеракције између семантичких и прагматичких значења. С обзиром на неслагања око примарне мотивисаности употребе деминутива, радови се грубо могу поделити на оне који примат дају прагматици и оне који примат дају семантици. Осим тога, приступи се разликују и у односу на сврставање деминутива у оквиру деривационе или флективне морфологије. Циљ овог рада јесте приказ и упоређивање различитих приступа анализи деминутива које проналазимо у литератури.

Кључне речи: деминутиви, морфопрагматика, семантика, прагматика.

Сања Р. Пејовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

sanja7pejovic@gmail.com

ПОГАЧИЋЕВО ФИЛМСКО ЧИТАЊЕ *АНИКИНИХ ВРЕМЕНА*

Предмет овог рада представља Погачићево филмско читање *Аниких времена*. У њему ће бити указано на разлике у начинима приповедања присутним у ова два остварења, као и на законитости ових медија који те разлике условљавају. Поред наратије, у раду ће бити осврта и на аудитивне и визуелне елементе, уз вредносно сагледавање Погачићевих решења приликом екранизације.

Кључне речи: *Аникина времена*, филм, наратија, аудитивно, визуелно.

Јелена Р. Перишић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

jelena.perisic991@gmail.com

Јагелонски универзитет у Кракову – Филолошки факултет,

Институт за словенску филологију

Лектор

jelena.perisic@uj.edu.pl

РЕЧНИК КОЛОКАЦИЈА СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ДОМЕНУ ЈЕЗИКА СТРУКЕ И НАУКЕ – ПОТРЕБЕ И МОГУЋНОСТИ

Као један од исхода учења страног језика на високим нивоима издваја се способност аргументације, која се најбоље очитује у научном функционалном стилу, односно његовом сегменту који се назива *језик стипруке и науке*. Свршени студенти србистике у иностранству и полазници курсева на високим нивоима касније настављају да се баве науком или раде као преводиоци – долазе у контакт, између осталих, са текстовима из различитих научних области. Пракса са кандидатима истраживачима указује на потешкоће и у рецепцији и у продукцији када је у питању синтагматска лексичка спојивост. Наиме, присутни су проблеми повезани са равни комбинације, синонимијом, језичком интерференцијом, метафором и другим семантичким трансформацијама, као и лексичким празнинама. Претходно описани проблеми указују на потребу за приручником у виду речника колокација српског језика у домену језика струке и науке који би био користан преводиоцима приликом превођења стручних текстова, али и изворним говорницима српског језика, будући да се у лексикографској пракси колокацијски спојеви ретко системски презентују, а ни у терминолошким збиркама се не бележе систематично. Микроструктуру и смернице за израду речника колокација дала је Ј. Дражић у књизи *Грамајичке и лексичке колокације у српском језику* и раду *Нејезички и језички фактори за конципирање речника колокација српског језика*. Као корисни извори идеја за будући речник могу послужити и постојећи речници формиран на материјалу енглеског, али и других

словенских језика. Циљ овог рада јесте нацрт макро и микроструктуре специјализованог речника колокација у српском језику, у научном стилу из области лингвистике. План је да се опише грађа, издвоје параметри за идентификацију кључних речи и понуди пример уређеног речничког чланка.

Кључне речи: српски језик , речник, колокације, језик струке и науке, лингвистика.

Марко М. Петрић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Лектор

marko.pettep@gmail.com

marko.petric@fil.bg.ac.rs

ФОНОЛОШКА АДАПТАЦИЈА КЛУЗИЛА У АНГЛИЦИЗМИМА У САВРЕМЕНОМ ДАНСКОМ ЈЕЗИКУ

Артикулација праскавих консонаната у англицизмима у савременом данском језику је подложна прилично високом степену фонолошке адаптације, услед које енглески изворно звучни клузили у данском губе своју звучност, док енглески изворно беззвучни клузили у данском језику добијају аспирацију која се пак неутралише у финалној позицији у данском слогу. Према томе, фонолошка адаптација клузила у англицизмима у савременом данском језику представља нужну и веома фреквентну фонолошку модификацију која је условљена извесним разликама у консонантском инвентару данског и енглеског фонолошког система. Описујући феномен фонолошке адаптације, као и фонолошке услове за њену актуализацију приликом позајмљивања речи из енглеског у дански језик, у овом раду се испитују степен адаптираности и разлози за поменуту нужност, тј. непланираност фонолошке адаптације и високог степена фонолошке адаптираности клузила у данским речима англосаксонског порекла. Анализом разлика у изворној и адаптираној артикулацији клузила, у овом раду се преиспитују околности под којима се енглески фонолошки систем рефлектује у данском и под којим условима дански систем клузила унутар себе утиче на енглески систем клузила.

Кључне речи: клузили, фонолошка адаптација, англицизми, дански језик, енглески језик.

Милица Д. Петровић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

petrovicmilica637@gmail.com

(ДЕ)КОНТРУКЦИЈА ИНДИВИДУАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА У РОМАНУ *ПРОЉЕЋА ИВАНА ГАЛЕБА* ВЛАДАНА ДЕСНИЦЕ

Рад ће се бавити психоланалитичким приступом тумачењу романа *Прољећа Ивана Галеба* Владана Деснице, те питањима (де)конструкције идентитета главног јунака, а паралелно са формалном деконструкцијом дела и мултижанровским тенденцијама. Испитиваће се фрагментарност форме и принцип асоцијативности, уједно са позицијом приповедне перспективе. Овом приликом ослањаћемо се на примењене психоаналитичке теорије које обухватају учење о отпору и потискивању, учење о несвесном, о значају сексуалног и агресивног нагона, као и учење о важности раног развоја личности (С. Фројд).

Изградња идентитета у најранијем детињству одређена је односом према родитељским фигурама, те фигурама ауторитета, а питање дечије осетљивости и трауме доводи се у везу са уметничком преокупацијом јунака, тако што се креација схвата као нека врста компензације или сублимације незадовољених основних захтева личности.

Рад за циљ има представљање развоја личности књижевног јунака Ивана Галеба, уз катализацију неуротичног и приказ поларитета стварности и маште, те приповедачеве усмерености на унутрашњи свет и егзистенцијалну рефлексију.

Кључне речи: Владан Десница, роман, идентитет, психоаналитичка теорија, рани развој личности.

Кристина Петровић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

kristina.petrovic6996@gmail.com

ЛИНГВОСТИЛИСТИЧКИ ПРИСТУП РОМАНУ *ДЕРВИШ И СМРТ* МЕШЕ СЕЛИМОВИЋА

Рад се заснива на лингвостилистичком приступу роману *Дервиш и смрт* Меше Селимовића. Посебна пажња је посвећена оријентализмима који се појављују у роману, одређеним фигурама, поступцима понављања и кумулације, негацији, упитним реченицама, слободном неуправном говору. Циљ рада јесте да се представе и анализирају језичко-стилске црте овог романа, као и да се укаже на то да избор језичких елемената зависи од типа поруке која треба да се пренесе читаоцима.

Кључне речи: *Дервиш и смрт*, оријентализми, кумулација, негација, слободни неуправни говор.

Милица З. Поповић
milicaporovic2419@gmail.com

СТАВОВИ И МОТИВАЦИЈА СТУДЕНАТА ЗА ШПАНСКИ КАО ИЗБОРНИ ЈЕЗИК НА ФИЛОЛОШКОМ ФАКУЛТЕТУ У БЕОГРАДУ

У оквиру овог рада бавићемо се испитивањем ставова студената који бирају шпански као изборни језик о самом шпанском језику, са једне стране, али и мотивације за ту одлуку, са друге стране. Како смо током три године учествовали у извођењу наставе шпанског као изборног језика на катедри за Иберијске студије, полазимо од претпоставке да су студенти прилично мотивисани за наставу шпанског језика. Нарочито се осврћемо на чињеницу да се сваке године пријави знатно већи број студената од уписне квоте, али и да долазе на часове са унапред формираним мишљењем о шпанском језику. Оно што, са тим на уму, желимо подробније да испитамо путем *online* упитника, јесте каква је тачно корелација између ставова студената и њихових разлога да слушају баш шпански језик и да ли је он увек њихов први избор, а са друге стране, да ли је шпански као изборни језик онакав каквим су га замишљали. Такође нас занима њихово мишљење о самој настави, тежини и формату испита, као и да ли намеравају да се и даље баве шпанским језиком. Посебно бисмо желели да се осврнемо на оно главно због чега се студенти одлучују за шпански као изборни језик, а стога и каква је њихова евалуација сопственог постигнућа након две године учења и, потом, какво је њихово уопштено виђење одабира изборног језика.

Кључне речи: шпански, изборни језик, мотивација, евалуација, самоевалуација.

Љиљана А. Птицина

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

panteraster@gmail.com

ИНТЕРТЕКСТУАЛНИ ПРИСТУП АНАЛИЗИ ПЕКИЋЕВИХ РОМАНА *ВРЕМЕ ЧУДА* И *1999* С ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА УЛОГУ БОГА У СВЕТУ МОДЕРНОГ ЧОВЕКА

У раду се настоји проучити постојање идеје иманентне религиозности код Пекића као аутора и то на корпусу који налазимо у романима *Време чуда* и *1999*. Библијски подтекст је очевиднији у *Времену чуда* док се кроз *1999* провлачи имплицитно и то кроз идеју религије. Сама повезаност са *Библијом*, али и другим делима, повлачи за собом питање интертекстуалности у делу, те се овим проблемом рад бави у мери која открива корене поменуте религијске идеје у делу. Осим тога, покушава се установити која је улога Бога у животу човека, човекове историје и будућности у свету који нам представља Пекић у ова два романа.

Са аспекта интертекстуалности, постоји дијалог писца са многобројним делима која су утицала на њега, на формирање ставова, реченица и обликовање идеја. Сужавањем на цитате и парацитате, код Пекића јасно уочавамо Солжењицина, Орвела и библијски (новозаветни) мит. Не би било брзоплето закључити да је сама суштина Пекићевог опуса човек и његова суштина, смисао постојања, те слобода. Појмом слободе у тексту нисмо се бавили, али смо се дотакли става да ни једна догма и слепо испуњавање „сваког словца” нити доносе срећу, нити напредак човечанству, већ га воде утабаним путем, спиралним, до сопственог понора, до катастрофе 1999. године, као симбола свеопштег људског краха: удаљавања од себе, од човека, природе као јединог сигурног извора постојања, односно претеране материјализације и роботизације друштва. Једно од најважнијих питања могло би бити и *како ујокојиии вампира* – сопственог. Како се изборити са том клицом, усађеном од ко зна када, која доводи до ширења беснила, до ширења немотивне металне антропопеје на планети? То је питање религије и филозофије.

Кључне речи: интертекстуалност, Бог, Пекић, религиозност, слобода избора.

Аница М. Радосављевић

Универзитет у Приштини са привременим седиштем

у Косовској Митровици – Филозофски факултет

Асистент

anicaradosavljevic93@gmail.com

СЛИКА ЖИВОТНЕ ТРАГИКЕ У РОМАНУ *РАТ ЈЕ БИО БОЉИ* МИОДРАГА БУЛАТОВИЋА

У раду се истражују слике животне трагике и елементи трагичног у поетици Миодрага Булатовића. У осврту на елементе трагичног из романа *Рат је био бољи* показаћемо како је Миодраг Булатовић књижевним поступком успео да прикаже најшире облике животне стварности. Задатак рада биће да покажемо како је питање трагике у овом роману ближе одређено кроз елементе стваралачког поступка, ауторову мотивацију и присуство трагичних елемената. Наиме, покушаћемо да одговоримо на питање да ли се у Булатовићевој трагици налази смисао живљења. Циљ рада биће да покажемо како је Булатовић наративним обликовањем стварности у својим делима створио свет трагичних људских судбина.

Кључне речи: Миодраг Булатовић, *Рат је био бољи*, трагика, стварност, патња.

Кристина С. Рајић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

kristinarajic0@gmail.com

ФИЛОЗОФИЈА ЉУБАВИ НИКОЛАЈА А. БЕРЋАЈЕВА

Циљ истраживања је сагледавање Берђајевљевих погледа на проблем ероса у настојању да се изнесу основни ставови Берђајевљеве филозофије љубави на основу низа његових еротолошких есеја и приказа. У питању је нов концепт који радикално одступа у односу на стари концепт „хришћанске пасторале”, како га је Мишел Фуко представио.

Рад је писан као студија о Берђајевљевој филозофији љубави у којој се аналитичко-синтетички разматрају, повезују и представљају основни ставови Берђајева о овој теми са смерницама примене берђајевљевског еротолошког приступа у тумачењу књижевних еротема. Уз студију, коришћена је и метода речничког груписања издвојених појмова на тему филозофије љубави.

Овај рад је прилог еротолошком изучавању књижевности. Рад је такође и могући путоказ читаоцу у одгонетању вечите енигме љубави, путоказ у потрази за остварењем и спознајом сопствене личности кроз видике које је Берђајев осветлио.

Кључне речи: љубав, концепт, религија, личност, еротеме.

Наташа П. Ракић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за истраживање језика и књижевности

Истраживач – сарадник

natasara.kacic@filum.kg.ac.rs

(ПОСТ)КОЛОНИЈАЛНА ГЕРМАНИСТИКА – НАСТАНАК, РАЗВОЈ И ПЕРСПЕКТИВЕ

Оливер Лубрих и Рекс Кларк напомињу у студији из 2002. године да „немачке студије постају постколонијалне” (Лубрих и Кларк 2002: 625) имајући у виду штампана остварења америчких теоретичара који су се бавили истраживањем немачке колонијалне прошлости и њеном рецепцијом у садашњем тренутку. Утицај америчких теоретичара постколонијализма, обележававање стогодишњице масакра над народима Хереро и Нама, како у Немачкој, тако и њеној бившој колонији, Намибији, као и медијски притисак који је тим поводом извршен током 2004. године на немачку јавност, водили су ка интензивнијем бављењу немачком колонијалном прошлошћу на тлу Немачке. Од половине прве декаде 21. века појављује се велики број публикација у којима се тематизује немачка колонијална прошлост што утиче на развој (пост)колонијалне германистике. Развијајући се испрва под окриљем интеркултурне германистике, ова млада научна дисциплина изнедрила је велики број научних радова и зборника који за тему имају како колонијалну прошлост Немачког царства, тако и последице немачке колонијалне владавине у Немачкој и њеним бившим колонијама. Нове дисциплине које своју оријентацију усмеравају ка постколонијалном периоду Немачке, широк спектар тема које се обрађују у оквиру истих, као и методе којима се оне служе, чине да се (пост)колонијална германистика може и мора посматрати као самостална дисциплина. Узевши у обзир наведено, као циљ овог рада се издваја преглед историјског, концептуалног и методолошког развоја (пост)колонијалне германистике и њених перспектива.

Кључне речи: (пост)колонијална германистика, (пост)колонијализам, Немачка, култура сећања.

Татјана З. Ристић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

tanja1326d@gmail.com

ЕКФРАЗА У РОМАНУ И ТВ СЕРИЈИ *МОЈА ГЕНИЈАНА ПРИЈАТЕЉИЦА*

У овом раду биће анализирани екфразе, књижевне репрезентације визуелних репрезентација, у роману *Моја генијална пријатељица* Елене Феранте и истоименој ТВ серији. Пажња ће пре свега бити усмерена на централни мотив романа – ципеле – и њихов развој од скице до финалног (уметничког) продукта. Имајући у виду да је реч о појмовној екфрази, тј. о екфрази која нема темељ у стварном уметничком делу, посебно ћемо испитати које су последице преноса овакве екфразе из књижевног текста у ТВ серију, када се визуелној репрезентацији која је претходно постојала само у текстуалној форми даје опипљив визуелни облик.

Кључне речи: екфраза, *Моја генијална пријатељица*, трансмедиаљност, адаптација.

Драгана В. Ристић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Истраживач – приправник

draganavojislavaristic@gmail.com

ristic.dr96@gmail.com

О ДЈЕЧЈИМ ИГРАМА У РЕЧНИКУ СРПСКОХРВАТСКОГА КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Рад се бави заступљеношћу и статусом дјечјих игара у *Речнику српскохрватскога књижевног језика* Матице српске. Ексерцирају се све именичке и глаголске одреднице које означавају дјечје игре, а затим и именице којима се именују играчке односно реквизити у дјечјим играма. Полази се од претпоставке да је ексерцирана грађа у великој мјери архаична, с обзиром на то да доња временска граница грађе на којој шестотомник настаје подразумијева Вуков *Српски рјечник*, те узевши у обзир брз технолошки и културолошки развој друштва који са собом носи промјене у језику, али и у (суб)култури дјетињства, у којој веома битну улогу заузимају игре. Урађена је компаративна анализа дјечјих игара у *Речнику српскохрватскога књижевног језика* Матице српске, *Српском рјечнику* Вука Стефановића Караџића, електронском *Корпусу савременог српског језика* и лексикону Ђака. Резултати потврђују почетну претпоставку о архаичности грађе, али говоре и о њеној информативности са етнолингвистичког и лингвокултуролошког аспекта. Анализа дјечјих игара у датом корпусу свједочи о култури дјетињства код Срба, пружајући увид у сличности и разлике савременог статуса дјечјих игара са њиховим статусом у вријеме Вука Стефановића Караџића, као и у разлоге модификације или нестајања одређених игара.

Кључне ријечи: дјечје игре, *Речник српскохрватскога књижевног језика*, *Српски рјечник*, *Корпус савременог српског језика*, дјетињство.

Биљана С. Ристић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

biljana.ristic.247@gmail.com

СТИЛИЗАЦИЈА УБЕЂИВАЊА У ДОСИТЕЈЕВОЈ *ИЖИЦИ*

Једна од најстаријих сачуваних буквица које припадају раном периоду Доситејевог стваралаштва је *Ижица* из 1770. године. У овом раду нас интересују сегменти њеног текста који илуструју убеђивање читаоца у истинитост неког, најчешће моралног, начела и наговарање да се по њему и влада. Након ексцерпирања релевантних примера, описали смо њихову структуру, са посебним освртом на појаву синтаксичког паралелизма, а затим се бавили стилским вредностима издвојених стилема.

Кључне речи: Доситеј Обрадовић, *Ижица*, буквице, убеђивање, синтаксички паралелизам.

Александра В. Ристовић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

ariss1506@gmail.com

**ПЕРСПЕКТИВА ЖЕНСКИХ ЛИКОВА КРОЗ
АРХЕТИПСКУ СЛИКУ ДИВЉЕ ЖЕНЕ У РОМАНУ
ДАНИЛА КИША *ПСАЛАМ 44* И АЛЕКСАНДРА
*ТИШМЕ УПОТРЕБА ЧОВЕКА***

Историјско наслеђе, културноисторијски и антрополошки погледи на човека, а тиме и жену у њему, указују да се о рату и ратним збивањима певало и приповедало из мушке перспективе. Природни ток упућује да испољавање надмоћи, сукобљавање, потреба за овладавањем и покоравањем другога припада мушком принципу, док је женска перспектива у књижевности најчешће изостављена. Перспектива пасивних јунакиња које трпе снагу историјског и друштвеног механизма изразитије осветљава немогућност остваривања човека, његове патње и уништење у послератном, дехуманизованом друштву, него када је сагледана из позиције активних учесника у директном ратном сукобу. Женска природа је вековима сабијана, маргинализована, ућуткивана, а њена инстинктивна природа под притиском друштва и околностима, бивала осакаћена. Психо-археолошким урањањем у најдубље просторе женске природе, променом читалачке оптике и увидом у обрнутости, отвара се једна нова перспектива не само читања, већ и разумевања жене и женске природе. Јунакиње ових ратних романа раскринкавају тај аутсајдерски идентитет и сведоче о стереотипима женског тела, пола, сексуалности, мајчинства, те расној и класној припадности. Тиме се отвара шири поглед и анализа дехуманизованог друштва и улоге које оно даје жени и кроји лажни идентитет. Сврха жене и женске природе јесте да се одбрани од стега и препусти својој исконској природи.

Кључне речи: женски ликови, модерна књижевност, приче, архетипске слике, мотив дивље жене.

Теодора Г. Савић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

teja.omaja@gmail.com

ЦРЊАНСКИ У КЊИЖЕВНОМ И НАУЧНОМ ДЕЛУ СЛОБОДАНА ВЛАДУШИЋА

У раду ћемо размотрити како Слободан Владушић приступа Милошу Црњанском као писцу и књижевном јунаку, водећи се Владушићевим научним и књижевним радом. Запазићемо почетак романа, који нас увлачи у необичан свет, свет кошмарних снова. Бавићемо се и приповедачем који је свезнајући, али је постављен тако да изгледа као над-ја, несвесно изнад свесног. Уочићемо Владушићево померање стожерне тачке тумачења дела Црњанског, са сеоба на градове. На основу те сазнајне линије, увидећемо да Владушић, следствено томе, у свој роман *Омама* уноси приказ Берлина, готово попут самосталног јунака. Указаћемо на то да је Берлин тај који кроји путеве у ком ће се правцу радња овог романа кретати. Разматраћемо однос Црњанског према Берлину у роману и Владушићевом тумачењу. Запазићемо позиционираност лика Црњанског у роману, пошто је он ипак приказан као водећи јунак овог романа. Приказаћемо како други јунаци посматрају Црњанског. Позабавићемо се херојским етосом као покретачем делања Милоша Црњанског у овом роману. Запазићемо утицаје других романа Црњанског и његове лирике на роман *Омама*. Претпоставићемо постојање мотива двојника, израженог у различитом грађењу јунака Милоша Црњанског и Милоша Веруловића. На самом крају рада посветићемо се тумачењу насловне и „лајтмотивске” речи – „омама”.

Кључне речи: Црњански, Владушић, омама, мегалополис, херојски етос.

Милица М. Савковић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Докторанд

milica.m.savkovic@gmail.com

НА ГРАНИЦИ КАПИТАЛИСТИЧКЕ УТОПИЈЕ У РОМАНУ *БЕЛИ ШУМ* ДОНА ДЕЛИЛА

Предмет рада представља анализа романа *Бели Шум* Дона ДеЛила. У раду ћемо преиспитати појмове капитализма и конзумеризма као својеврсних утопија. Као полазиште за анализу користићемо текстове Фредерика Џејмсона *Постмодернизам или културна логика јозној капитализма*, Брајана Мекхејла *Конструисање постмодернизма*, као и студију Џона Атаријана *Врли нови свет и беј од боја*, али и друге релевантне студије. Повезивањем стања хуманог субјекта у постмодерном свету изазваног конзумеристичким нахођењима и ескапизма ка којем воде, покушаћемо да докажемо да је стање ескапизма изазваног конзумеризмом, а самим тим и капитализмом, утопично, барем на једном субјективном, микро нивоу. Доступност свега, па и лека који сузбија страх од смрти, помаже нам да увидимо да је та утопија потенцијално достижна.

Кључне речи: капитализам, конзумеризам, утопија, капиталистичка утопија, *Бели шум*.

Jelena Lj. Stanojević

Univerzitet u Beogradu – Filološki fakultet

Doktorand

jelena.english@hotmail.com

MEDIJSKA PISMENOST U CRNOJ GORI, SA AKCENTOM NA KAMPANJU *BIRAJMO ŠTA GLEDAMO*

Pitanje medijske pismenosti je vrlo često u žiži interesovanja kako unutar lingvističkih krugova, tako i van njih, naročito u današnje vrijeme, kada smo gotovo neprestano i neizbježno izloženi različitim oblicima medija. Stoga se u ovom radu prvenstveno definiše pismenost i svi njeni oblici, sa akcentom na informacionu i medijsku, što predstavlja svojevrsnu bazu za razumijevanje ovog fenomena. U pogledu medijske pismenosti uopšte, istakli smo određen broj dokumenata koji su opšteprihvaćeni i ratifikovani (kao što su *Evropska konvencija o ljudskim pravima*, *Konvencija o pravima djeteta*, *Pariska deklaracija o medijskoj i informatičkoj pismenosti u digitalnoj eri*), a koji nedvosmisleno ukazuju na potrebu kontinuirnog razvijanja i usavršavanja vještine medijske pismenosti. Na isti način, na prostoru Crne Gore, koja je u fokusu našeg istraživanja, postoji značajan broj dokumenata kojima se osigurava razvoj ove vještine, iako normativna i realna paradigma nisu u saglasju, te postoje evidentne razlike u *de iure* i *de facto* stanju medijske pismenosti. Upravo zbog toga i jeste kreirana kampanja *Birajmo šta gledamo*, koju su iznjedrili predstavništvo UNICEF-a u Crnoj Gori i Agencija za elektronske medije, a koja za cilj ima podizanje nivoa svijesti o bitnosti medijskog opismenjavanja kroz pravilan odabir medijskih sadržaja za djecu, te je istovremeno namijenjena djeci i njihovim roditeljima i starateljima. Kampanja takođe ima za cilj da ohrabri i same medije da više pažnje posvete medijskoj pismenosti i promovisanju pravih vrijednosti, među kojima se kao najbitnije ističu sloboda izražavanja, nenasilje i tolerancija. Osim tri spota koja su obilježila datu kampanju, kao njen nezavisni dio realizovana je i kampanja *Birajmo šta slušamo*, te spot Antonija Pušića Ramba.

Ključne riječi: medijska pismenost, informaciona pismenost, medijski sadržaji, *Birajmo šta gledamo*.

Ирена М. Селаковић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Докторанд

irena.selakovic@filum.kg.ac.rs

АНАЛИЗА ГЛАГОЛА ЗА УНОШЕЊЕ И КОНЗУМИРАЊЕ ХРАНЕ У СРПСКОМ И ШПАНСКОМ ЈЕЗИКУ МЕТОДОМ КОМПОНЕНЦИЈАЛНЕ АНАЛИЗЕ

У раду се методом компоненцијалне анализе испитује лексичко поље глагола који се користе за процес уношења и конзумирања хране у српском и шпанском језику. Досадашња пракса је показала да је метод декомпозиције речи на компоненте и успостављање односа између њих веома погодан за анализирање глагола. Међутим, примена компоненцијалне анализе још увек није достигла свој максимум када је реч о глаголима у шпанском језику. У оквиру овог истраживања полазимо од дословног значења хиперонима *jesti* у српском и његовог формалног кореспондента, глагола *comer* у шпанском језику и вршимо декомпоновање семантичког садржаја. Поред изналажења сличности и разлика српског и шпанског језика, главни циљ рада је да се уз помоћ разлагања значења на мање семантичке компоненте дође до формалних кореспондента или, у случају да не постоје, одговарајућих преводних еквивалентних глагола који припадају овој лексичкој констелацији. Корпусна грађа и компоненте значења ексцерпирани су из релевантних једнојезичких српских и шпанских речника, као и речника синонима.

Кључне речи: компоненцијална анализа, глаголи, српски језик, шпански језик, јести, *comer*.

Софија Ф. Скубан

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Истраживач – приправник, докторанд

sofija.skuban@uns.ac.rs

ПОПУЛАРНЕ ПЕСМЕ ИЛИ (БУДУЋИ) ДЕО КЊИЖЕВНОГ КАНОНА: АЛБУМ *A NIGHT AT THE OPERA* ГРУПЕ КВИН КАО ЗБИРКА ПОЕЗИЈЕ

Популарни музички текстови врло се ретко анализирају са књижевног аспекта, бивајући маргинализовани својом наводном уметничком инфериорношћу у односу на канонске текстове. У вези са тим, овај рад ће се бавити текстуалном анализом песама са албума *A Night at the Opera* групе Квин полазећи од премисе да се стихови популарних песама могу сматрати поезијом, са циљем да укаже на њихову блискост традиционалним књижевним текстовима. Применом стандардних метода и поступака који се користе у анализи поезије (анализом стилских фигура, песничких слика, риме, интертекстуалних елемената, итд.) истраживање показује да овај албум садржи примере поезије блиске традиционалним књижевним формама: од класичних ода романтичној љубави и пародије љубавне поезије, преко наративних и епских песама до „Боемске рапсодије”, која својом грандиозношћу и вишеслојношћу измиче било каквој категоризацији. Сходно томе, у раду се долази до закључка да стихове групе Квин карактеришу готово сви они елементи присутни у канонском песничком стваралаштву, што даје простор за даљу књижевну анализу популарних музичких текстова и њихову демаргинализацију у оквиру књижевног канона.

Кључне речи: популарна музика, популарна култура, поезија, текстови песама, канон.

Марија И. Слобода

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – сарадник

marija.sloboda@gmail.com

У ПОТРАЗИ ЗА ЗМАЈЕВОМ ПРВОМ ПЕСМОМ

Трагом неусаглашених података у литератури о Змајевом ступању на књижевну сцену, рад доноси преглед постојећих информација и расветљава сваку од њих. Предмет рада представљају песме „Српска зора” (написана 1846, објављена 1851. у листу *Јужна њчела*) и „Пролетно јутро” (написана 1848, објављена 1852. у *ЛМС*-у). У раду се сагледава: 1. контекст објављивања, 2. поетичко опредељење (прва је написана по узору на поезију Јована Хацића, друга П. П. Шапчанина) и 3. песников однос према њима касније, који је и допринео забунама у успостављању библиографске хронологије.

Кључне речи: Змај, песма, „Пролетно јутро”, „Српска зора”, *ЛМС*, *Јужна њчела*.

Михајло И. Стаменковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

stamenkovicmihajlo151@gmail.com

КА ТЕОРИЈСКО-СТВАРАЛАЧКОМ СУСПРЕТУ НИКОЛАЈА ХАРТМАНА И ВИЛИЈАМА БЛЕЈКА

Циљ овог истраживања огледа се у успостављању визије делимичног подударања четворочланих архитектура код Вилијама Блејка и Николаја Хартмана. Наиме, оно што се (уз поштовање епохалних и позиционих разлика – првог као уметника, а другог као естетичара) да наћи код обојице – одговарајуће архитектуре поретка битка, људских психосоматских моћи и система уметности – показује донекле подударну четворострукост. То је врста подударања која се за благонаклону свест појављује једино из даљине, јер оно је слабо и неоковано подударање. Подударање видљиво са висине, из дубине. Истраживање које овде излажемо фигурира и као својеврсна преамбула нашим ранијим применама Хартманових стратификација естетских предмета песничке и ликовне уметности на Блејков поетско-пластични хибрид. У његовом резултату указујемо на древну јудеохришћанску егзегезу као на могућу заједничку нит дотичних архитектура код обојице. Налазимо да је венчавање Хартмана и Блејка – на основу даље „породичне сличности” њихових система и теорија стваралаштва – могуће једино као унија којом се чува егзистенцијална различитост. Можда тек онако како се ентитети стапају у сноликој машти. Тим пре што се у индивидуалним системима Хартмана и Блејка право уметничко виђење – перцепција другог реда, као стваралачки чин слободе – отвара управо кроз вратнице свима заједничке имажинације, која, усупрот тој својој универзалној заједничкости, функционише као стално друкчији беспролазни пролаз саме егзистенције сваког човека понаособ.

Кључне речи: имагинација, четвороструко виђење, четири слоја, систем уметности, анагогија.

Милица С. Станковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

mstankovic994@gmail.com

ВИЛИЈАМ ФОКНЕР И ЛАТИНОАМЕРИЧКИ БУМ

Од свих писаца који су утицали на њихово стваралаштво, како на плану форме, тако и садржаја, писци који се сматрају главним представницима латиноамеричког бума, попут Габријела Гарсије Маркеса, Карлоса Фуентеса и Марија Варгаса Љосе, највише су наглашавали значај који је за њих имао Вилијам Фокнер. У овом кратком теоријском прегледу, покушаћемо да прикажемо на који начин су дела Вилијама Фокнера допринела значајним променама које су обележиле латиноамеричку књижевност друге половине двадесетог века. О утицају који је Фокнер извршио на њихову прозу доста су говорили сами писци, те ћемо у овом раду настојати да пружимо синтезу тематских и структурних одлика Фокнерове прозе који су их, према њиховим сопственим речима, посебно инспирисали. Габријел Гарсија Маркес, чија дела, од свих латиноамеричких писаца, остварују најчвршћу везу са Фокнером, у једном разговору са Маријом Варгасом Љосом све ове одлике обједињује термином „фокнеровски метод”, који се, према његовим речима, показао као врло прикладан за приповедање о латиноамеричкој стварности. Стога у овом раду тежимо да, на првом месту, пружимо увид у рецепцију Фокнерових дела на тлу Латинске Америке у другој половини двадесетог века, а затим и да издвојимо најважније аспекте Фокнеровог утицаја на ове писце, које је Гарсија Маркес објединио поменутиим термином, тиме настојећи да отворимо бројне нове перспективе на основу којих се комплексне везе између Фокнера и писаца латиноамеричког бума могу проучавати.

Кључне речи: Фокнер, латиноамерички бум, „фокнеровски метод”.

Сњежана Н. Станковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

snjezanastankovic18@gmail.com

ЛИК ПЈЕСНИКА ПРОРОКА У СТВАРАЛАШТВУ ВЕЛИМИРА ХЛЕБНИКОВА

На одабраном корпусу дјела Велимира Хлебникова анализираћемо осмишљавање и реализацију улоге пјесника пророка која код овог аутора почива на авангардним начелима. Његово стваралаштво утемељено је на умјетничкој синтези слика, звукова и ријечи, савладавању простора и утврђивању временских димензија које сежу у различите слојеве егзистенције те откривају кључ постојања. На челу овакве концепције стоји поезија, умјетност ријечи која обједињује у себи стваралаштво и науку, простор и вријеме. Поезија постаје средиште свијета, а лирски субјекат, двојник пјесника, активни и неизоставни носилац филозофских и поетских одлика текстова Велимира Хлебникова. Анализа нам даје могућност да функцију пјесника пророка сагледамо у контексту проучавања поступака визуелизације (визуелних метафора) и митологизације, која се тумачи као својеврсан облик интертекстуалног дијалога са различитим епохама, али и дијалога са сопственим стваралаштвом, те мотива који додатно освјетљавају однос између лирског субјекта и визија аутора.

Кључне ријечи: Хлебников, футуризам, пјесник-пророк, простор, вријеме, митологизација, визуелизација.

Natalija S. Stevanović

University of Niš – Faculty of Philosophy

Research assistant

natalija.stevanovic@filfak.ni.ac.rs

TRAUMA STUDIES AS A FRAMEWORK FOR ANALYZING FEMALE CHARACTERS IN TONI MORRISON'S *BELOVED*¹

The aim of this paper is to use trauma studies as a framework for the analysis of female characters in Toni Morrison's *Beloved* (1987). Sigmund Freud, in his essay *Beyond the Pleasure Principle* (1920), initiated the interest in trauma studies by mentioning that “traumatic neurosis” can result from “an extensive breach of the protective barrier”. However, it was not until the mid 1990s that trauma theory emerged due to the ethical turn which affected the humanities, along with Cathy Caruth's book *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History* (1996) (Stef Craps' *Wor(l)ds of grief: Traumatic memory and literary witnessing in cross-cultural perspective*, 2010), proving that it could be rather useful in literary analysis. Therefore, this paper's attempt is to show how trauma studies can be used to analyze female characters from Toni Morrison's novel *Beloved* by explaining the traumas they go through due to racial and societal issues they face. The theoretical background of this paper relies on the studies written in the fields of trauma studies, racial studies, female studies (among others), by theoreticians such as Cathy Caruth, Stef Craps, bell hooks, and other relevant theoreticians.

Key words: female studies, Morrison, racial studies, trauma studies.

¹ This study was supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (Contract No. 451-03-68/2022-14/200165).

Марија Ж. Стојанов

Универзитет у Београду – Факултет организационих наука

Демонстратор

marija.stojanov@fon.bg.ac.rs

INSTRUCTING STUDENTS HOW TO WRITE BETTER MOTIVATION LETTERS: SUGGESTIONS AND ACTIVITIES

The paper presented here is based on the previous error analysis of motivation letters written by first-year students at the Faculty of Organizational Sciences in Belgrade as part of the final exam in English. After scrutinizing a random sample of 65 motivation letters, it can be concluded that students have difficulties producing content in a way that is structured, coherent, fully supported with examples and correct in terms of grammar and spelling. Given that research without action is incomplete, these insights ought to be used as practical guidelines of what can be improved in the existing curriculum. Hence the aim of this paper is to offer suggestions that would encourage students to focus on the writing process rather than the final product and promote self-evaluation. Moreover, the paper will attempt to provide activities for motivation letters that would not only help students overcome the aforementioned problems but also generate their interest in the topic. However, all suggestions and activities have yet to be tested in the real learning environment, so this leaves room for further research in the area.

Keywords: activities, motivation letter, guidelines, writing.

Aleksandra Z. Stojanović

University of Kragujevac – Faculty of Philology and Arts

– Scientific Research Center

Junior Research Assistant

aleksandra.stojanovic@filum.kg.ac.rs

Jovana D. Kostić

University of Kragujevac – Faculty of Philology and Arts

– Scientific Research Center

Junior Research Assistant

***MELANCHOLIA* AND *ENTROPY*: REFLECTIONS ON THE LOSS OF HUMANITY IN LARS VON TRIER'S FILM AND THOMAS PYNCHON'S SHORT STORY**

The goal of the paper is to examine the notion of apocalypse in Lars von Trier's film *Melancholia* and Thomas Pynchon's short story *Entropy*. The apocalypse is to be read in metaphorical terms as the end of humanity. Utilizing Sigmund Freud's theories of melancholy, we shall present the passive and hopeless states of the protagonists, namely Justine in *Melancholia* and Callisto in *Entropy*. The protagonists are resigned and indifferent towards the end of the world, displaying symptoms such as constant fatigue, apathy and anhedonia. Both set in hermetically sealed environments (John and Claire's castle residence and Callisto's apartment), *Melancholia* and *Entropy* include apocalyptic omens throughout their narratives. Slow and progressive destruction of order and social conventions ensues as the planet Melancholia approaches in Lars von Trier's film and the temperature of Pynchon's setting rises. The collision of Earth and Melancholia and the act of breaking the glass windows of Callisto's apartment both signify a force that creates equilibrium. According to Pynchon's use of the concept of entropy, the movement from order to chaos is imminent and the impactful force, instead of being a catastrophic event, is in fact a solution. By examining the associations between the state of entropy and melancholy, the following questions are thus raised: Is entropy inevitable today? And if so, is such a disruptive experience necessary for the renewal of humanity built on compassion and love?

Keywords: apocalypse, melancholy, entropy, Lars von Trier, Thomas Pynchon.

Јелена П. Стојановић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

jelena.stojanovic93@outlook.com

УЧЕНИЧКА САМОПРОЦЕНА ВЕШТИНЕ ИЗГОВОРА У НЕКИМ УЏБЕНИЦИМА ФРАНЦУСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Тема нашег рада биће начин на који рецентни уџбеници француског као страног језика иницирају ученичку аутоевалуацију фонолошке компетенције. Потреба за оваквом врстом дескриптивно-експликативног истраживања је двојака. С једне стране, савремени глотодидактичари сматрају да је фонолошки аспект у великој мери занемарен у процесу учења/наставе. С друге стране, проблематика ученичке самопроцене све више постаје предмет промишљања и полемика у више научних области (докимологији, педагогији, глотодидактици и општој дидактици). Наше истраживање обухвата савремене уџбеничке комплете за учење француског као страног језика на нивоу А1 намењене различитим узрасним групама (млађим и старијим адолесцентима, као и одраслим полазницима). Почетни ниво је одабран имајући у виду препоруке стручњака да ученици треба да се најраније могуће оспособе за самопроцену знања, умења и напретка. Наше истраживање указује на улогу коју у том процесу има уџбеник као основно и незаобилазно средство за учење/наставу. Први део нашег рада чини теоријско-појмовни оквир у којем се дефинишу ученичка самопроцена и њени исходи. Такође, потцртавају се значај и место фонолошке компетенције у савременој наставној пракси. Други део нашег рада чини анализа корпуса која обухвата: опис структуре уочених инструмената за самопроцену вештине изговора; њихово место и заступљеност унутар уџбеничке апаратуре; начин на који уџбеници праве корелацију између самопроцене и потоњег кориговања изговора.

Кључне речи: самопроцена, фонолошка компетенција, уџбеници, француски као страни језик.

Маријана Б. Стојковић

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у

Косовској Митровици – Филозофски факултет у Косовској Митровици

Асистент

marijanastojkovic1512@gmail.com

ЕСТЕТИКА МЕЛОДИЈЕ У ПУТОПИСИМА ГРИГОРИЈА БОЖОВИЋА

Путописи Григорија Божовића представљају само део његовог стваралаштва у коме доминантну улогу заузима фолклорно наслеђе. Поред бројних опсервација о местима која је посећивао, људима које је на својим путовањима сретао и ситуација кроз које је прошао, Божовић посебну пажњу поклања моментима у којима се из уста и руку певача разлива мелодија настала путем традиционалних инструмената као што су кавал, гусле и гајде. Тендениција овог рада је да отвори питање естетске функције мелодије и звучног пејзажа у путописима Григорија Божовића у којима описи мелодије заузимају значајно место. Прилике у којима је Божовић бележио моменте испуњене музиком помажу у сагледавању значаја нематеријалне природе музике и заступљености музичко-фолклорне праксе у тадашњем друштвеном и приватном животу људи.

Кључне речи: Григорије Божовић, тумачење, мелодија, традиционални инструменти, фолклор.

Милан В. Суботић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

tallstoryteller@outlook.com

ИМАГИНАРИЈУМ ДРАГУТИНА ИЛИЋА У ДРАМИ *ПОСЛЕ МИЛИЈОН ГОДИНА*

Тема овог рада представља изучавање драме *После милијон година* Драгутина Ј. Илића. Актуелност ове драме видимо у чињеници да ова драма представља прву научно-фантастичну драму светске књижевности. Основна хипотеза овог текста је да су на жанр и структуру текста пресудно утицали историјски догађаји у којима је писац учествовао. Корпус текстова представља сама драма (фототипско издање), биографија *Роман Краљице Најалије* и збирка *Свејле слике* (из 1903. године). Методологију смо преузели из историје идеја. Структура рада се састоји од увода, разматрања о драми, пишчевих схватања (о природним и о религији), доминантних ставова друштвене средине, књижевне обраде пишчевих ставова и закључка. Циљ овог изучавања је да покаже какав став заузима писац према анти-материјализму, религији и монархији. Резултат овог изучавања ће показати колико се пишчев имагинаријум разликује од имагинарне слике његове средине. Такође, желимо да укажемо на специфичне услове (историјске, биографске) који су утицали на објављивање ове драме, али и да укажемо на значај такве драме за светску књижевност.

Кључне речи: прошлост, човек, будућност, религија.

Јована Б. Сувајџић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Истраживач – приправник

jovana.suvajdzic@gmail.com

О ЈЕДНОЈ ПЕСМИ „НА ПРАГУ” ЗБИРКЕ: ДЕКАДЕНТНА ПОЗИЦИЈА ЛИРСКОГ СУБЈЕКТА У ПЕСМИ „ПОБЕДИ” МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

„Победи” представља једну од песама Милоша Црњанског које су настајале у исто време кад и песме из збирке *Лирика Ишаке*, али нису пронашле своје место у збирци. Приређивачи поезије Милоша Црњанског у различитим су издањима на различите начине признавали тематску и интонациону повезаност ових песама с *Лириком Ишаке* — издвајањем песама у засебан одељак насловљен „Додатак уз *Лирику Ишаке*” (Милош Црњански, *Лирика Ишаке*, приредио Гојко Тешић, 1994), или накнадним укључивањем песама у *Лирику Ишаке* (Милош Црњански, *Сабране њесме*, приредила Светлана Велмар-Јанковић, 1978). Имајући у виду промишљену композицију три циклуса *Лирике Ишаке*, поставићемо питање о разлозима неукључивања песме „Победи” у збирку. Како песма садржи алузије на Ксенофонову *Анабазу*, на први поглед чини се да она својим садржајем одговара доживљају који је дао основни импулс настанку *Лирике Ишаке* — повратку из рата. Један од одговора на наше питање могао би лежати у позицији лирског субјекта у песми „Победи”: он се указује као сведок декаденције вредности, а не као учесник у деструкцији која „ствара простор” (Бенјамин) за нове вредности — како би се пре могла дефинисати позиција лирског субјекта у „Видованским песмама”.

Кључне речи: „Победи”, Милош Црњански, *Лирика Ишаке*, декаденција, деструктивни карактер.

Мина Сукновић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанткиња

mina_suknovic@yahoo.com

ФОНОЛОШКА СВЕСНОСТ КОД НЕПИСМЕНИХ ОДРАСЛИХ И ЊЕНЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПРИЛИКОМ УСВАЈАЊА СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Ова студија испитује како фонолошка свесност неписмених одраслих утиче на учење и усвајање језика новог окружења. Циљ је да се кроз преглед литературе укаже на њихове метајезичке специфичности, како би се развили неопходни дидактички материјали и унапредио квалитет наставе што води ка успешнијој интеграцији и свеопштем бољитку појединаца.

Кључне речи: фонолошка свесност, одрасли, неписменост, ограничена писменост, усвајање и учење језика окружења

Ljiljana Tasić

Univerzitet u Nišu – Filozofski fakultet

Istraživač – pripravnik

lj.tasic-18728@filfak.ni.ac.rs;

Anja Tošić

Univerzitet u Nišu – Filozofski fakultet

Istraživač – pripravnik

a.tosic-18737@filfak.ni.ac.rs

APLIKACIJE ZA UČENJE JEZIKA KROZ PRIZMU FANTAZIJE KAO ELEMENTA DIZAJNA

Korišćenje kompjuterskih i mobilnih aplikacija i igara u svrhe učenja stranih jezika sve je popularnije. Na osnovu podele Tomasa Malona na elemente dizajna koji podstiču intrinzičnu motivaciju prilikom igranja kompjuterskih igara, u radu se obrađuje jedan od tih elemenata. U ovom istraživanju ispituje se na koji je način fantazija kao jedan od elemenata dizajna implementirana u mobilne aplikacije sa elementima igara za učenje jezika. Ciljevi rada jesu da se odredi i opiše odnos fantazije i sadržaja tih aplikacija, kao i da se pruži opis savremenih tendencija pri dizajniranju aplikacija za učenje jezika. U istraživanju se analizira 20 mobilnih aplikacija, koje su selektovane na osnovu popularnosti, odnosno na osnovu broja preuzimanja na *Google Play*-u i *App Store*-u. Nakon selekcije pristupa se kvantitativnoj analizi aplikacija na osnovu egzogene i endogene fantazije. Potom se u istraživanju sprovodi kvalitativna analiza kojom autori nastoje da pruže detaljniji uvid u odnos elemenata i vrsta fantazije i sadržaja mobilnih aplikacija za učenje jezika sa elementima igara. Pomoću kvalitativne analize u istraživanju najpopularnijih aplikacija autori će pokušati da definišu i predstavljaju primere uspešnih implementacija fantazije kod aplikacija za učenje jezika koje doprinose visokoj intrinzičnoj motivaciji kod učenika u cilju pružanja implikacija za praksu.

Ključne reči: MALL, mobilne aplikacije, dizajn igara, fantazija

Софија П. Тодоров

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

savicsofijaaa94@gmail.com

ЛИК МИЛОША ОБРЕНОВИЋА НАКОН СЛОМА ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА У ДЕЛУ *СМРТ КАРАЂОРЂА ПЕРЕ ТОДОРОВИЋА*

У овом раду анализираћемо лик Милоша Обреновића који је сагледан из перспективе народа, како српског, тако и турског. Други српски устанак представља прекретницу у историји српске државности. Слом Другог српског устанка доноси промене у владајућуј структури и политици. Посматраћемо на који начин су се промене, тј. преломне тачке одразиле на историјске прилике српског народа. Један од предмета анализе представљаће психолошки аспект личности Милоша Обреновића у светлу преломног момента. Имаћемо увид како су под утицајем и притисцима великих сила српски прваци доносили одлуке, које су се рефлектовале на даљу судбину народа. Са једне стране, Карађорђе је био под утицајем Русије, док је са друге стране Милош био под притиском турске окупације. Циљ овог истраживања биће да прикаже како се преломни тренутак одражава на све аспекте живота. Видећемо да је управо завршетак Другог српског устанка прекретница у свим животним аспектима, како народа, тако и његових вођа. Са тим долази до смене на власти која је имала кључну улогу у одређењу даљег тока историје. Сагледаћемо српски народ, који је и у једном и у другом владару видео издајнике, не схватајући кризни моменат и терет који вође морају да поднесу доношењем одлука у тешким тренуцима и ризике које морају да прихвате.

Кључне речи: Милош Обреновић, Карађорђе, *Смрт Карађорђа*, Пера Тодоровић, владар.

Јована Г. Тодоровић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Истраживач – приправник, докторанд

jovana.todorovic@ff.uns.ac.rs

t.jovana.todorovic@gmail.com

МИСТИФИКАЦИЈА ЕРОТИЗАЦИЈОМ У НОВИМ БИОГРАФИЈАМА МИЛЕНКА ПАЈИЋА

У раду се интертекстуалним приступом истражује еротски аспект дела *Нове биографије* (1987) Миленка Пајића, једног од најзначајнијих, али занемарених представника младе српске прозе и књижевности српског постмодернизма. Бавећи се читавим књижевним опусом Миленка Пајића, аутор је као специфичну одлику Пајићеве прозе препознао особену врсту интертекстуалности коју назива еротском интертекстуалношћу. Један од основних механизма еротске интертекстуалности јесте управо еротизација, која се у *Новим биографијама* користи као средство мистификације текста. Трансформишући приповедача у мистификатора и приређивача, Пајић изнова исписује биографије Едгара Алана Поа, Мерилин Монро, Хорхеа Луиса Борхеса, Салвадора Далија, Леонида Шејке и Николе Тесле. Првих пет личности су већ на својеврстан начин митологизоване, али Миленко Пајић мистификацијом претвара ове личности у књижевне ликове и додатно онеобичава, депоетизује и ишчашује њихове биографије на препознатљив постмодернистички начин, доприносећи тако и историји српске еротске књижевности. Једина личност на коју не примењује овај поступак јесте Тесла, чија је биографија јукстапозиционирана осталима. Своје дело, притом, представља као пронађени рукопис и креира га као једну од самопоништавајућих фикција. Када су у питању предлошци, Пајић се, с једне стране, служи преносима који потичу из књижевних дела, а с друге стране, биографије одабраних личности могу се и саме схватити и као својеврсни текстови. Интертекстуалност се тако посматра у контексту интеркултуралности, али и интермедијалности. Циљ рада је да покаже начин на који функционише еротска интертекстуалност у *Новим биографијама* и да допринесе реактуелизовању и ревитализовању дела Миленка Пајића.

Кључне речи: Миленко Пајић, интертекстуалност, постмодернизам, еротска књижевност, млада српска проза.

Александра А. Томашевић

Институт за српски језик САНУ, Београд

Докторанд

alekstomash@gmail.com

О НАРОЧИТИМ ХИПОТАКСИЧКИМ ПОЈАВАМА У РАЗГОВОРИМА И НОВИНСКИМ ТЕКСТОВИМА: ФОРМАЛНО ЗАВИСНЕ РЕЧЕНИЦЕ И ДРУГЕ КОНСТРУКЦИЈЕ

Рад се бави нарочитим појавама у хипотакси разговорног језика и новинских текстова. Заснован је на ширем истраживању, које је подразумевало детаљну анализу заступљености и употребе свих врста зависних реченица у два посматрана корпуса, које карактерише разлика у изворним медијумима остваривања: корпусу из разговорног језика (изворно говорни медијум, текстови из књиге С. Савић и В. Половине *Разговорни српскохрватски језик*) и из новинских текстова (изворно писани медијум, текстови из дневних новина *Политика*). Појаве које у овом раду анализирамо делимо на две групе. Прва група су оне реченице које поседују обележја зависних, али вредност независних реченица. Према дефиницији Љ. Поповића, такве конструкције називамо *йсеудоуодзависним реченицама*. Посматрамо присуство и употребну вредност *йсеудофиналних*, *йсеудовременских* и *йсеудоиоследичних* реченица, као и заступљеност њихових субординатора и обележја. Други део рада чини анализа посебних хипотаксичких конструкција, које, већином, не функционишу на истом нивоу као типичне зависне реченице. Бавимо се *зависним реченицама које су йоказатељи йуђеј йовора*, затим *зависним реченицама које се користио као усйаљени изрази*, а налазе се у склопу копулативног предиката, *зависним реченицама које служе као средсйво за усйосйављање йексйуалне кохезије*, као и *нарочитим консйрукцијама* у којима се глагол *имайи* наизглед допуњава зависном реченицом. Скретућемо пажњу на разлике у употреби ових конструкција у два корпуса. Биће речи и о особинама говорног језика које су изражене кроз хипотаксу: о питању повезаности зависних реченица са вишим јединицама, о прагматичким елементима говора уопште, па и његове хипотаксе, какви су

оклевање, аграматичност и недовршеност. Закључке у раду изводимо у складу са знањима о особинама говорног и писаног језика.

Кључне речи: псеудозависне реченице, разговорни језик, публицистички стил, синтакса, прагматика.

Tamara P. Tošić

Univerzitet u Beogradu – Filološki fakultet

Doktorand

tamara.tosic97@gmail.com

MERNI INSTRUMENT ZA ISTRAŽIVANJE ODNOSA NASTAVE ENGLESKOG JEZIKA I IDENTITETA UČENICA I UČENIKA U SREDNJOŠKOLSKOM OKRUŽENJU

Pitanje odnosa jezika i identiteta temeljno su obradile mnoge istaživačice i istraživači, poput Dajerove (2007) i Edvardsa (2009), vrlo često se usredsređujući na primer engleskog jezika kao najrasprostranjenijeg. Međutim, uticaj engleskog jezika na identitet učenica i učenika nije tako često istraživani kroz vizuru metodike nastave. Stoga, cilj ove prezentacije je da predstavi merni instrument koji je korišćen u toku istraživanja odnosa nastave engleskog jezika i identiteta učenica i učenika dve beogradske gimnazije. Da bi se publika bolje upoznala sa procesom koji stoji iza stvaranja i upotrebe mernog instrumenta, prezentacija će, osim samog instrumenta, sadržati i delove teorijskog okvira koji su pomogli u formulaciji odgovarajućih delova instrumenta i potencijalne načine analize rezultata dobijenih korišćenjem instrumenta. Sam merni instrument se sastoji iz dva dela. Prvi deo čini upitnik namenjen učenicama i učenicima, iz koga su proizašli mahom kvantitativni podaci. Druga metoda, koja je dala veći deo kvalitativnih podataka, bila je intervju koji je rađen sa profesorkama koje predaju u odeljenjima u kojima je obavljano istraživanje. Korelacijom rezultata intervjuja i upitnika može se doći do značajnih pedagoških implikacija. Merni instrument opisan u ovom radu prilagođen je kontekstu u kome je istraživanje sprovedeno, te ne bi dao relevantne rezultate u drugačijem kontekstu. Takođe, ovako opisan način ispitivanja odnosa nastave engleskog jezika i identiteta predstavlja predlog mernog instrumenta, koji se u daljim istraživanjima može izmeniti i unaprediti.

Ključne reči: merni instrument, nastava engleskog jezika, engleski kao strani jezik, jezik i identitet.

Јелена Р. Тричковска

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

trickovskajelena@gmail.com

Сандра П. Буљановић Симоновић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

sandra.buljanovic@gmail.com

ГРАМАТИЧКА КАТЕГОРИЈА ОДРЕЂЕНОСТИ У МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ И МОГУЋНОСТИ ЊЕНОГ ПРЕВОЂЕЊА НА СРПСКИ И МАКЕДОНСКИ ЈЕЗИК

Одређеност се у мађарском језику изражава помоћу граматичке категорије члана и одређене, односно објекатске конјугације. У овом раду бисмо желеле да прикажемо како се категорија одређености у мађарском језику може пренети на два типолошки различита језика, српски и македонски.

Кључне речи: члан, мађарски језик, македонски језик, одређеност, српски језик.

Ружица И. Фармаковски

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

ruzicamarinkovic12@gmail.com

МАЛЕ КЛАУЗЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У истраживању се испитују „мале клаузе”, специфичне конструкције које по својој синтаксичкој структури нису реченице, али, будући да садрже велику концентрацију информативног садржаја, делују као реченице. То чини да оне, када се укључе у неку просту реченицу, привидно преобраћају ту просту реченицу у сложену: *Он је умро млад* = 1. *Он је умро*. 2. *Он је њада био млад*. У истраживању се испитује које граматичке структуре у српском језику овде спадају, које су њихове главне одлике и на основу тога се долази до типологије малих клауза у српском језику.

Кључне речи: синтакса, мале клаузе, секундарни предикат.

Снежана А. Хасанагић Ђорђин

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Докторанд

snezana.hasanagicdjordjin@gmail.com

**СУФИКСАЛНИ ДЕРИВАТИ *NOMINA PROFESSIONIS*
У СРПСКОМ И ЊИХОВИ ЕКВИВАЛЕНТИ У
МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ
(НА ПРИМЕРИМА ИМЕНИЦА СА СУФИКСОМ –АЧ)**

Разлике између српског и мађарског, генеалогски и типолошки посве различитих језика, најизраженије су на морфолошком плану. Отуда је и тема овог рада из области морфологије, прецизније, из творбе речи. Наиме, циљ истраживања јесте контрастирање суфиксалних деривата именица из семантичко-деривационе категорије *nomina professionis* на корпусу прикупљеном из Матичиног једнотомног *Речника српског језика* (2018) и њихових еквивалената у мађарском језику. Полазна претпоставка је да ће се наспрам ексцерпираних српских суфиксала у мађарском јавити структурно различита образовања, што је пре свега последица аглутинативне природе тог језика. Да би се добила што прецизнија слика стања у двама језицима, биће анализирани творбени модели присутни у прикупљеним дериватима, као и мотивациони импулси који су деловали при настајању анализираних лексема. Циљ овог истраживања пак јесте двојак: с једне стране, да прикупи податке примењиве у пракси наставе двају језика као нематерњег, и, с друге, да послужи као основ за једно веће контрастивно проучавање ових језика.

Кључне речи: контрастирање, деривација, *nomina professionis*, српски и мађарски језик.

Ана З. Хубер

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

anahuber9295@gmail.com

**ПОСЛЕДИЦЕ СОЦИЈАЛНИХ РЕВОЛУЦИЈА
У РОМАНУ *УБИСТВО С ПРЕДУМИШЉАЈЕМ*
СЛОБОДАНА СЕЛЕНИЋА И ПРИПОВЕЦИ
„ЗАПОСЕДНУТА КУЋА” ХУЛИЈА КОРТАСАРА**

Тема овог рада је књижевна обрада последица социјалних револуција у роману *Убиство с предумишљајем* (1993, 1995) Слободана Селенића и приповеци „Запоседнута кућа” (1946) Хулија Кортасара. Селенић се бави падом грађанске класе и успоном нове комунистичке елите у послератном Београду, а Кортасар животом бивших аргентинских велепоседника у Буенос Ајресу за време власти Хуана Перона средином XX века. Оба књижевника представљају суптилним књижевним средствима сукобе „старе” и „нове” елите и утицај великих политичких преврата на свакодневни и приватни живот становника Југославије, односно Аргентине. Компаративном анализом ова два дела установићемо сличности и разлике у књижевном приказу хронолошки блиских историјских догађаја у две међусобно удаљене државе.

Кључне речи: *Убиство с предумишљајем*, Слободан Селенић, „Запоседнута кућа”, Хулио Кортасар, социјална револуција.

Марија С. Цветићанин

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент основних академских студија

cveticaninmarija435@gmail.com

ПУТОВАЊЕ КАО ЧИН КУЛТУРЕ: ПУТОПИСНА ПРОЗА ЉУБОМИРА П. НЕНАДОВИЋА

Кроз рад се бавимо *Писмима из Италије* Љубимора Ненадовића као примером његове путописне прозе. Говориће се о жанру путописа и његовим развојним променама, од зачетка до 19. века, као и разликама у култури путовања насталим током посматраног временског периода. Показује се зашто ово дело представља књижевну прекретницу у ба-вљењу топосом путовања. Проналазе се могуће везе и сличности између епоха средњег века, барока, просвећености и романтизма. Акцент је стављен на водећу личност путописа, црногорског владику Петра II Петровића Његоша, али и на описе Италије и њених природних и културних богатстава. Споменуће се и разлике између приказаних култура и њихових представника, као и одређени недостаци у Ненадовићевом стилу и приповедном поступку. Биће речи и о повезаности између *Писама из Италије* и других остварења овог аутора. Љубомир Ненадовић и његово дело, пореде се са неким од других истакнутих представника романтичарске епохе, али и онима из епоха које су њој претходиле. Контрастира се поднебље из ког аутор и његов јунак долазе са оним у које одлазе. Позабавићемо се и критикама које су *Писама из Италије* добила од потоњих проучавалаца књижевности. На самом крају рада истиче се важност овог Ненадовићевог путописа за историју науке о књижевности.

Кључне речи: путовање, путопис, Италија, Петар II Петровић Његош, романтизам.

Јелена З. Цветковић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

cusa.cvetkovic@gmail.com

***RECITS DE FILIATION*: ДЕФИНИСАЊЕ КЊИЖЕВНОГ ЖАНРА И ПРЕДЛОГ ЊЕГОВОГ ПРЕВОДНОГ ЕКВИВАЛЕНТА НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

Предмет нашег рада јесте анализа карактеристика и дефинисање жанра *récits de filiation*. Из истог разлога, читав дијапазон канонских жанрова биће предмет наше анализе: биографија, хагиографија, ауто-биографија, као и роман који нас позива на испитивање улоге фикције и фикционализације у *récits de filiation*.

Кључне речи: *récits de filiation*, аутобиографија, фактуелност, фикционализација.

Александра В. Чебашек

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за научноистраживачки рад

Истраживач – приправник

aleksandra.cebasek@filum.kg.ac.rs

Милица А. Кандић

Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет

Центар за научноистраживачки рад

Истраживач – приправник

milica.kandic@filum.kg.ac.rs

СЛИКА БЕРЛИНА: ИМАГИНАРНЕ И РЕАЛНЕ ПРЕДСТАВЕ МЕГАЛОПОЛИСА У РОМАНУ *ОМАМА* СЛОБОДАНА ВЛАДУШИЋА

У раду ће бити анализирана слика међуратног вајмарског Берлина (1928) у роману *Омама* Слободана Владишића кроз перспективу двојице главних јунака, Милоша Веруловића и Милоша Црњанског. Веруловић, повратник из рата и херој са Кајмакчалана, има све назнаке посттравматског стреса, који конституише његову перцепцију света, доживљај града и људи око себе. Основна тема романа јесте истрага о мистериозном нестанку српског радника, Милутина Топаловића, из села Груже. Потрага за радником подразумева трагање кроз град – трагање за људима, улицама, квартовима, подрумима – што ће покренути питање маргинализације радничке класе у вишемилионском Берлину. Двојица јунака – Веруловић и Црњански, Берлин доживљавају на различите начине: док га Веруловић носталгично осећа целим својим бићем, доживљај Берлина Црњанског не чини се монструозно апокалиптичан у оној мери у којој је Берлин такав у очима Веруловића. Стога, у раду ће бити речи о удвојеним представама Берлина – имагинарној и реалној – које се преламају кроз свест Веруловића у зависности од психичког стања изазваног несаницама и траумама, док је визија Берлина Црњанског посве другачија. Берлин ће бити тумачен кроз представе хоризонталних и вертикалних слика, како на плану небо-земља, тако и на плану просторног кретања

јунака исток–запад–север–југ. На основу такве перцепције града, могуће је проговорити о Мегалополису и начинима његовог премрежавања, што ће покренути питање Берлина као Мегалополиса и преиспитати домете уочених нити.

Кључне речи: Берлин, Мегалополис, имагинарно, реално, Омама.

Александра С. Шекеровић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент мастер академских студија

aleksandra.shekerovic98@gmail.com

ИСКАЗИВАЊЕ УЗРОКА У РОМАНУ ЛАГУМ СВЕТЛАНЕ ВЕЛМАР-ЈАНКОВИЋ

Предмет рада јесте синтаксичко-семантичка анализа језичких средстава којима се исказује узрок у једном роману. Посматрана су три различита синтаксичка средства – узрочна синдетска клауза, узрочна конструкција са правом именицом и узрочна конструкција са девербативном или деадјективном именицом. Задатак рада јесте да се утврди инвентар и уочи фреквентност међу конкурентним средствима, а потом и прикаже семантичка разлика у употреби ових трију узрочних конструкција. Приликом анализе узрочног семантичког поља ослањали смо се на типологију коју је извела Милка Ивић, а коју је термилошки заокружио Милорад Радовановић. Будући да је у питању наративни књижевноуметнички израз који одликује динамичност описа и радње – пошли смо од претпоставке да ће најбројнија синтаксичка структура са значењем узрока бити узрочна клауза са финитним глаголским обликом. Иако је узрочна клауза веома фреквентан детерминатор са овим значењем, она је, како је уочио Милош Ковачевић у својој монографији о узрочном семантичком пољу, и средство са мањом семантичком дистрибуцијом моћи у односу на предлошко-падежне конструкције. Стога ће посебна пажња бити усмерена управо на ове конструкције. У њиховој смо семантичкој анализи установили присуство свих субпоља узрока из типологије на коју смо се ослањали. Семантичка разноврсност уочена код предлошко-падежних конструкција илуструје се изразитом заступљеношћу значења директног узрока типа ефектор и индиректног узрока типа разлог, док је ређе регистровано значење директног узрока типа стимулатор. Посебно занимљива и неочекивана јесте фреквентна употреба конструкције $y + N_{Dev(Loc)}$ у овом роману, с обзиром да је она, због своје семантичке необележености, специфична одлика превасходно посебних функционалних стилова, нарочито правног и административног. Овај рад стога доприноси и познавању карактеристика књижевноуметничког стила.

Кључне речи: синтакса, семантика, узрок, падежне и предлошко-падежне конструкције, синдетска клауза.

Анђела С. Шимшић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Студент основних академских студија

andjela.simsic01@gmail.com

О ЈЕДНОМ МАЛОПОЗНАТОМ СРПСКОМ ПРЕВОДУ ПОВЕСТИ Н. М. КАРАМЗИНА *БЕДНАЯ ЛИЗА*

У раду се настоји представити једини и српском културном кругу малопознати превод повести Николаја Михајловича Карамзина *Бедная Лиза* под називом *Јадна Савка* у српској преводној адаптацији. Изложићемо биобиблиографске податке о г. Лазару Т. Перовићу, уреднику часописа *Луча*, издаваном на Цетињу крајем 19. и почетком 20. века, те подробно представити особености овога превода; између осталог, испитати да ли овај преводни текст представља такозвану посрбу, на шта нас може навести сам његов назив (у наслову примећујемо супституцију у одабиру преводног еквивалента, у питању није „Јадна Лиза”, као што бисмо могли очекивати, већ – „Јадна Савка”), или је, пак, реч о преводу који чува доследности оригиналног текста. Аутор овога рада ће, такође, приложити верзију новијега преводнога текста у сопственој изради.

Кључне речи: сентиментализам у руској и српској књижевности, Николај Михајлович Карамзин, Лазар Т. Перовић, посрба, преводачка доследност.

Марија М. Шљукић

Универзитет у Београду – Филолошки факултет

Докторанд

msljukic@yemail.com

КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРА И ВРЕМЕНА У САРАЈЕВСКИМ ПРИЧАМА ИВЕ АНДРИЋА

У раду се проматра, уочава и сагледава урбани простор Сарајева, све оне нијансе и тоналитети међусобне повезаности града и укорењеност људи у простору и времену, који се очитује, како на индивидуалном, тако и на колективном плану, остварујући целокупност овог урбанитета у Андрићевој поетици. Аналитичком методом се посматра и разматра поетика простора града Сарајева из домена Башлара, Ека, Мамфорда, Барта и Лефевра. Циљ истраживања представља сагледавање свих оних промена уочљивих како на архитектури града, тако и на психолошким профилима људи, а условљених и омеђених сменом историјских епоха.

Кључне речи: Иво Андрић, *Сарајевске приче*, Сарајево, простор, време.

Ђорђе В. Шуњеварић

Универзитет у Нишу – Филозофски факултет

Докторанд

dj.sunjevaric-15757@filfak.ni.ac.rs

КАРАКТЕРИСТИКЕ ИМЕНИЦА СА СУФИКСОМ *-ко* У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Предмет рада чине именице са суфиксом *-ко* ексцерпирани из *Обрајној речника српскоја језика* М. Николића. Грађа обухвата око 200 именица, а настоји се указати на њихове карактеристике са различитих аспеката. Циљ је да се испита семантичка моћ суфикса *-ко* у творби именица у српском језику, као и њихова употреба на примерима из *Српској мрежној корпуса* (SrWaC). Досадашња литература сврстава морфему *-ко* међу хипокористичне суфиксе. Међутим, у грађи су чести примери и са пејоративном семантиком (*злоћко*, *убраженко*, *халајљивко* и сл.). Значење именица из грађе упућује на живо биће, чија својства неретко долазе од мотивне речи, а суфикс је само ублажава и модификује. Стога полазимо од претпоставке да ексцерпирани суфиксалне творенице значајно утичу на експресивизацију целокупног језичког израза у употреби. Испитивање употребе именица са суфиксом *-ко* у електронском корпусу показује њихову невелику фреквентност, али и доминантан афективни карактер тих речи. Оне се семантички издвајају у контексту и превладавају међу синонимима. Будући да се та афективност губи приликом употребе неке конкурентне суфиксалне морфеме уз исту основу (нпр. *-(а)и*), таквом значењу доприноси додати суфикс. На основу анализе примера из корпуса, види се моћ именица са суфиксом *-ко* да у различита контекстуална окружења унесу различите семантичке нијансе, од хипокористичних, шаловитих, до пејоративних са елементима ироније.

Кључне речи: именице, суфикс *-ко*, творба речи, семантика, контекст.

КЊИГА АПСТРАКАТА

I НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА МЛАДЕ ИСТРАЖИВАЧЕ И ДОКТОРАНДЕ

САВРЕМЕНИ ТОКОВИ У ИЗУЧАВАЊУ ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРЕ

Издавач

Филолошки факултет Универзитета у Београду
Студентски трг 3,
11000 Београд

За издавача

Проф. др Ива Драшкић Вићановић, декан

Уредник

Проф. др Ненад Томовић

Штампа

МАБ, Београд

ISBN 978-86-6153-688-5

Београд, 2022

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
82.09(048)(0.034.2)
81(048)(0.034.2)

НАУЧНА конференција за младе истраживаче и докторанде Савремени токови у изучавању језика, књижевности и култур (1 ; 2022 ; Београд)

Књига апстраката / 1. Научна конференција за младе истраживаче и докторанде Савремени токови у изучавању језика, књижевности и културе, ниверзитет у Београду - Филолошки факултет, 27. и 28. мај 2022. године [Електронски извор] / [уредник Ненад Томовић]. - Београд : Филолошки факултет Универзитета, 2022 (Београд : МАБ). - 1 електронски диск (CD-ROM) ; 12 cm

Системски захтеви: Нису наведени. - Насл. са насловног екрана. - Радови на срп. и енгл. језику. - Текст ћир. и лат. - Тираж 20

ISBN 978-86-6153-688-5

а) Књижевност -- Апстракти б) Лингвистика -- Апстракти

COBISS.SR-ID 68528137

ISBN 978-86-6153-688-5